

**Informe
Ciutat Vella 2016**

www.elpanoramic.org

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors/es: Fidel González, Oriol Alonso i Hungria Panadero.

Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia

Maig 2017

Contingut

1. Presentació.....	5
2. El Panoràmic	7
3. Resum executiu.....	10
4. Les organitzacions de Ciutat Vella	12
4.1 Tipus d'organització	14
4.2 Àmbit territorial d'actuació.....	17
4.3 Àmbit sectorial d'actuació	18
4.4 Articulació.....	20
4.5 Instruments i eines associatives	22
4.6 El suport de Torre Jussana	24
5. Entitats de segon nivell o superior.....	25
6. Les persones	30
6.1 Persones sòcies.....	31
6.2 L'assemblea i la junta directiva	34
6.3 Persones voluntàries.....	35
6.4 Persones col·laboradores	37
6.5 Persones actives.....	39
6.6 Persones remunerades.....	39
6.7 La participació de dones i homes.....	42
7. Espais i equipaments	45
8. Els recursos econòmics.....	52
8.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics	53
8.2 Fonts de finançament.....	54
8.3 Banca ètica	61

9. Reptes de futur	63
10. Annexos	70
10.1 Fitxa tècnica	71
10.2 Entitats impulsores	72
10.3 Fonts consultades	73

1. Presentació

El sector associatiu és un dels motors de Catalunya. Les associacions són escoles de democràcia i de ciutadania activa, agents generadors de cohesió social i espais de lluita per la transformació social i pel benestar de la ciutadania. Per tot plegat, són un motor que cal cuidar, mantenir en un bon estat i fomentar que sigui capaç de créixer i millorar.

La diversitat de les entitats és una de les principals forteses del sector però per treure'n el màxim profit cal gestionar-la correctament. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és **El Panoràmic**, considerat una "selfie" panoràmica del teixit no lucratiu, és a dir, feta per les pròpies entitats.

Amb aquesta publicació es presenta i fa públic l'informe de resultats de la tercera edició del Panoràmic. Una feina col·laborativa entre entitats i administracions, a partir de les dades proporcionades per més de 2.000 associacions del país. Cal posar de manifest l'esforç de les entitats impulsores: l'Observatori del Tercer Sector, la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, la Fundació Pere Tarrés i la Fundació Bancària La Caixa que, conjuntament amb el lideratge de Consell d'Associacions de Barcelona i el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Direcció general d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, entre d'altres administracions, han consolidat el Panoràmic com una eina al servei del sector.

El Panoràmic permet analitzar i consolidar dades sobre l'evolució del teixit associatiu a nivell català i barceloní. Una informació molt valuosa, pel fet que permet veure amb claredat quins són els punts forts, els punts febles i els reptes de futur del sector. Conèixer aquesta realitat serà útil, també, per millorar les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Aquesta nova edició del Panoràmic s'edita, un any més, en el marc de la segona època dels Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció de Torre Jussana pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu. Com en l'anterior edició és en format electrònic. Paral·lelament, a www.elpanoramic.org està disponible l'aplicatiu que permet consultar les dades amb més detall per tal de

garantir que la màxima utilitat d'aquestes.

Esperem, doncs, que El Panoràmic sigui una eina efectiva per ajudar a les entitats a continuar creixent i que aquest esforç es concreti en noves i millors eines per al seu desenvolupament. Per què la millora de les associacions és clau per seguir millorant els diferents territoris i sectors i, en conseqüència, la ciutat i el conjunt del país.

Seguirem donant-vos suport a la bona feina que feu des de les associacions!

Fernando Pindado

Comissionat de Participació de l'Ajuntament de Barcelona

Bernat Valls

Director General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Montserrat Morera

Presidenta del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

El Panoràmic és una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona –CAB- i fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona. Aquesta iniciativa que neix del mateix món no lucratiu aporta informació sobre l'abast del teixit associatiu i posa de manifest la seva força, disposant de dades sobre la seva situació i evolució.

Després de tres edicions, el Panoràmic es consolida com una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu a través de la seva visió transversal i les sèries de dades que es van generant, les quals permeten establir reptes i elements de millora alhora que comencen a dibuixar tendències.

La presència del Panoràmic en el món associatiu català cada vegada és més estesa. Any rere any el coneixen més organitzacions, augmenta la participació i es posa de manifest el seu valor d'aportació, com és la visibilitat d'un sector sovint invisible i la millora de les entitats a partir de les dades de conjunt. Un reflex de l'espai que ocupa el Panoràmic en el món no lucratiu es pot trobar en el fet que prop del 40% dels qüestionaris per a la recollida d'informació han estat realitzats personalment per les presidències de les entitats.

La primera edició del Panoràmic, l'any 2014, es va realitzar a la ciutat de Barcelona i va comptar amb prop de 800 respostes. Des del 2015 s'ha dut a terme l'extensió del Panoràmic a tota Catalunya. En l'edició 2016 el resultat ha estat una participació de 2.200 entitats no lucratives a tota Catalunya de les quals 1.200 es troben ubicades a la ciutat de Barcelona, xifra que contribueix a definir el mapa del món no lucratiu català, el qual continuarà completant-se en les properes edicions.

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts.

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades.

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social.

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política.

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat.

El Panoràmic treballa des dels valors de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació que caracteritzen el Panoràmic són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

3. Resum executiu

- ✓ Ciutat Vella és un dels districtes que concentra un major nombre d'entitats, amb una estimació de 978 associacions, una per a cada 102 habitants.
- ✓ El 35% de les organitzacions del districte desenvolupa la seva activitat en l'àmbit de l'acció social.
- ✓ El 67% de les organitzacions del districte són associacions de base. I el 78% s'articulen formant part d'una plataforma de segon nivell. El districte acull el 20% de les organitzacions de 2n nivell o superior, degut probablement a l'efecte capitalitat.
- ✓ El 57% de les organitzacions fan gran part de la seva activitat a la ciutat de Barcelona.
- ✓ El 30% de les associacions compta amb d'entre 3 i 30 associats/des, i un 20% d'organitzacions compta amb més de 250 socis/es.
- ✓ Les dones representen el 38% de les persones associades a les organitzacions del districte. Un pes relatiu que s'incrementa fins al 63% a la seva representació a l'assemblea i que es redueix progressivament a mesura que s'incrementa el grau de responsabilitat -56% a la Junta directiva i 50% assumint la presidència-
.
- ✓ El 80% de les entitats de Ciutat Vella compten amb persones voluntàries. El més habitual és que comptin amb 10 o menys persones voluntàries -36%-
- ✓ El 92% de les entitats del districte compten amb persones remunerades.
- ✓ El 40% de les entitats de Ciutat Vella tenen la seu en un local en lloguer, el 24% en un espai públic cedit, i el 8% a un domicili particular d'una persona membre de l'entitat. El 54% de les associacions de base desitgen modificar el tipus de titularitat de la seva seu.
- ✓ El 28% d'organitzacions va tenir uns ingressos entre 100.000 i 500.000€ l'any 2015. El finançament públic representa la principal font de finançament -48%- seguida dels recursos propis -35%-.
- ✓ Els tres reptes prioritaris de l'associacionisme segons les organitzacions de Ciutat Vella són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i el treball en xarxa i la col·laboració amb diferents agents socials.

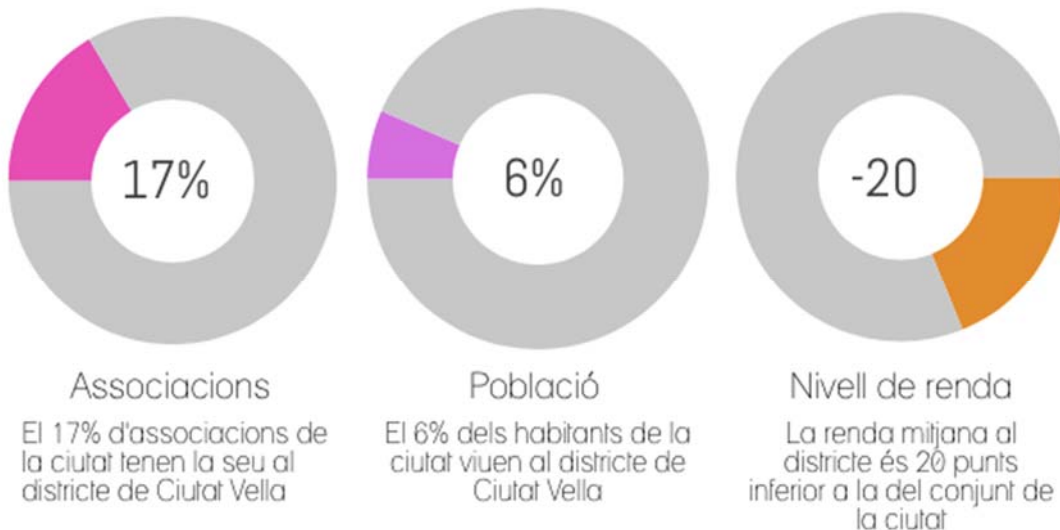
4. Les organitzacions de Ciutat Vella

El districte de Ciutat Vella delimita geogràficament el centre històric de la ciutat, sent el més antic de Barcelona. Està format per quatre barris: la Barceloneta, el Barri Gòtic, el Raval i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera. Ciutat Vella és el nucli històric, el qual encara manté l'essència dels inicis de la ciutat tot i les transformacions urbanes que ha experimentat. Actualment és un dels districtes amb més diversitat de població i d'oferta per a la comunitat i el turisme; en els seus barris hi trobem cultura, patrimoni, història, veïnatge i entreteniment.

Ciutat Vella és un dels districtes que agrupa un major nombre d'organitzacions no lucratives i compta amb un ric teixit associatiu, de fet, hi ha 1 associació per cada 102 habitants, la ràtio més baixa de la ciutat. S'estima que hi ha un total de 978 associacions. Així, el 17% de les associacions de la ciutat tenen la seu a Ciutat Vella, en canvi, el districte agrupa només el 6% dels habitants de Barcelona ciutat.

Infografia 1 Associacionisme a Ciutat Vella

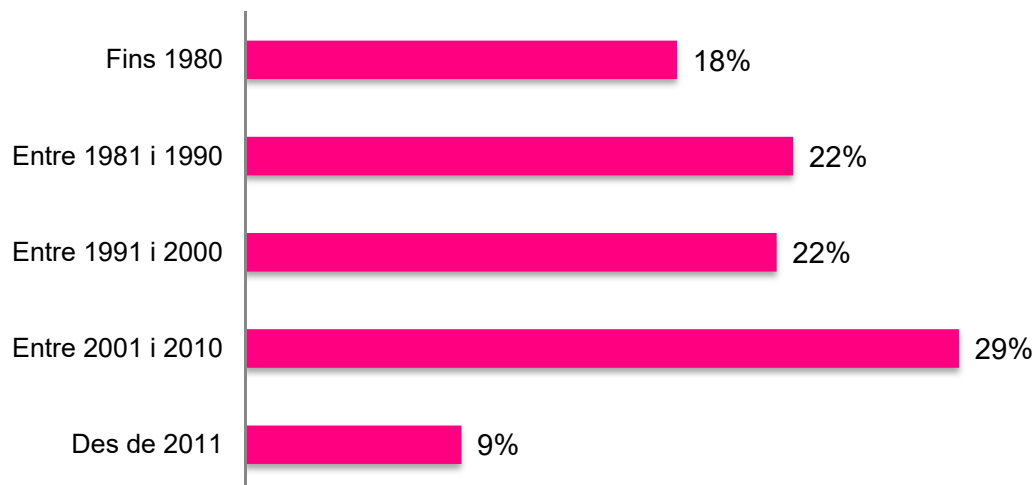

La major part de les entitats consultades de Ciutat Vella -51%- es van constituir a cavall entre el s. XX i XXI, el 29% a la primera dècada del s. XXI. Mostrant a la dècada següent una davallada important, ja que entitats constituïdes a partir del 2011 representen el 9% del total. Unes dades que disten considerablement respecte el conjunt de la ciutat, on el 21% de les entitats van ser creades abans dels anys 80, el 38% entre el 1981 i l'any 2000, el 26% entre l'any 2001 i 2010, i el 15% des de l'any 2011.

L'edat mitjana de les entitats de Ciutat Vella és de 25,8 anys, pràcticament igual que la del conjunt de la ciutat -25,3 anys-.

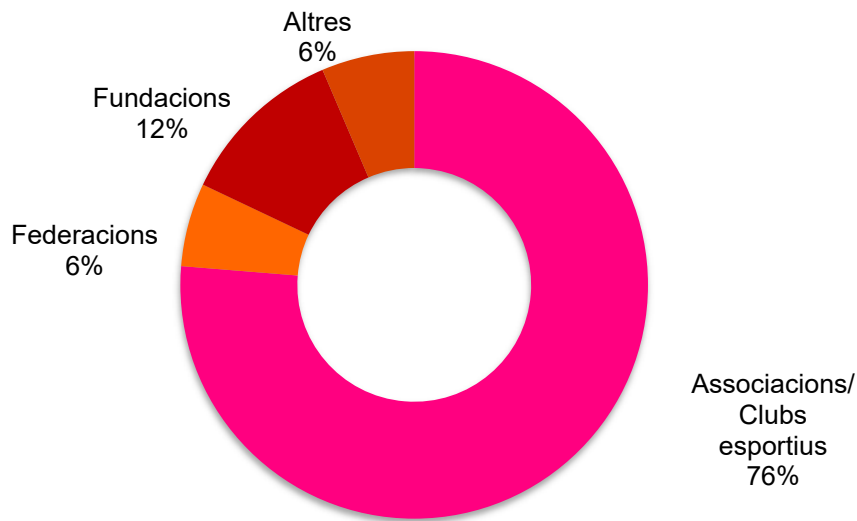
Gràfic 1 Any de constitució de les entitats de Ciutat Vella

4.1 Tipus d'organització

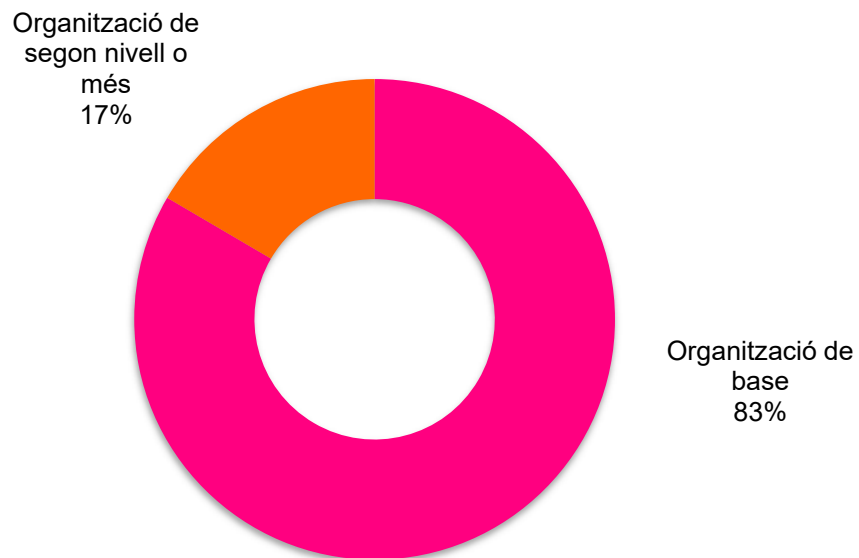
La majoria de les entitats analitzades per aquest informe té forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -82%-, el 12% són fundacions i el 6% estan classificades com a "altres" (cooperatives sense ànim de lucre, entitats sense forma jurídica i d'altres formes organitzatives). Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, poden estar sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques.

Gràfic 2 Forma jurídica de les organitzacions de Ciutat Vella analitzades

Donades les característiques del districte de Ciutat Vella com a centre històric, urbà, administratiu i polític, el configura com a un node d'atracció per a la seu d'una part important de les organitzacions d'àmbit nacional que situen la seva seu a la capital catalana. Aquesta pot ser una de les causes que motivi que en aquest districte, la proporció d'organitzacions de segon nivell o més, és a dir, federacions i confederacions que agrupen altres entitats de nivell inferior, estigui lleugerament per sobre del conjunt de la ciutat -17% i 11% respectivament-.

Gràfic 3 Nivell de l'organització

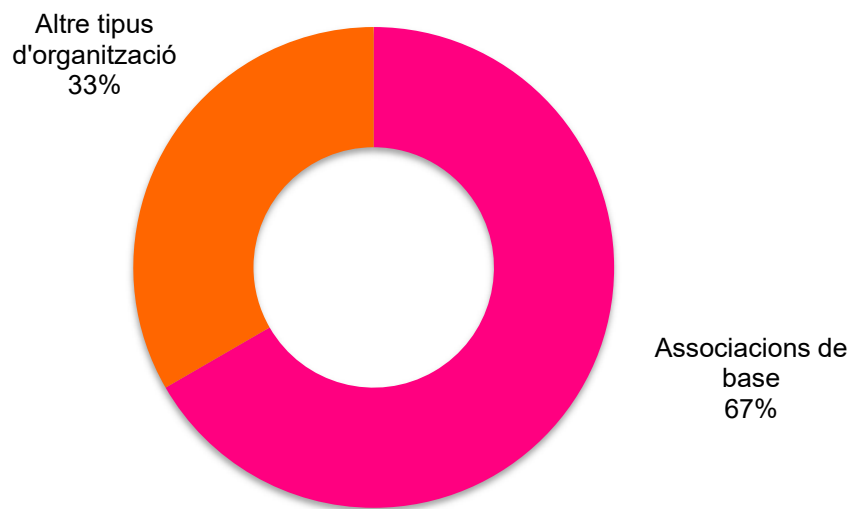

Entre la gran varietat de formes organitzatives, en aquest informe s'ha volgut distingir aquelles que es poden correspondre a les entitats de base associativa. Així, s'ha aïllat les que es consideren associacions de base, aquelles organitzacions de base que tenen forma jurídica d'associació o club esportiu, diferenciant-les de la resta.

El 67% de les organitzacions del districte participants del Panoràmic es corresponen a associacions de base, una proporció onze punts percentuals per sota del conjunt de la ciutat. El que pot estar en línia amb l'argument de la centralitat, ja que el 20% de les organitzacions de base es corresponen a fundacions i cooperatives.

Gràfic 4 Tipus de l'organització

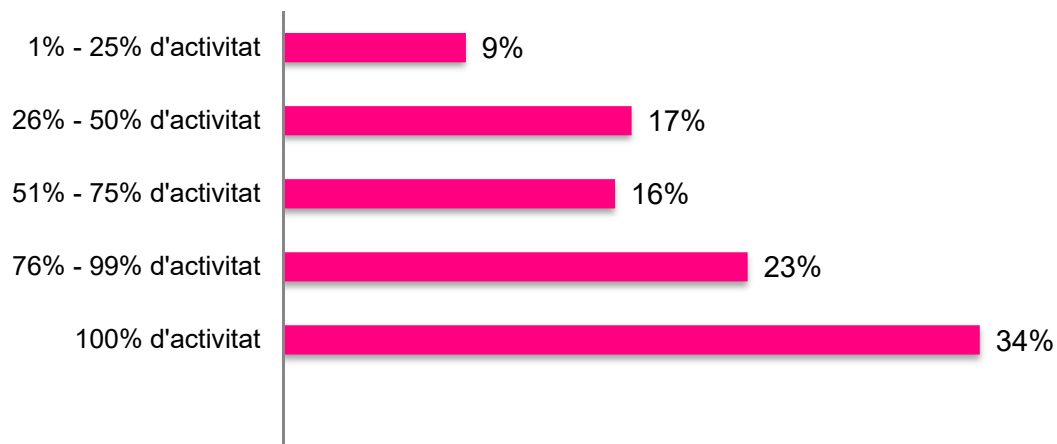

4.2 Àmbit territorial d'actuació

La majoria de les entitats del districte concentren la major part de la seva activitat a la pròpia ciutat -especialment les organitzacions de base-, mentre que les entitats de nivell superior tenen activitat més enllà del municipi, ja que com s'ha comentat hi ha un important nombre de federacions de país degut a l'efecte capitalitat. Al conjunt de la ciutat de Barcelona, el 67% de les organitzacions fan el 76% o més de la seva activitat a la ciutat, una proporció que s'incrementa fins al 70% en el cas de les associacions de base i que agrupa al 60% de la resta d'organitzacions - 64% a les organitzacions de segon nivell i 36% en el cas del tercer nivell o superior-.

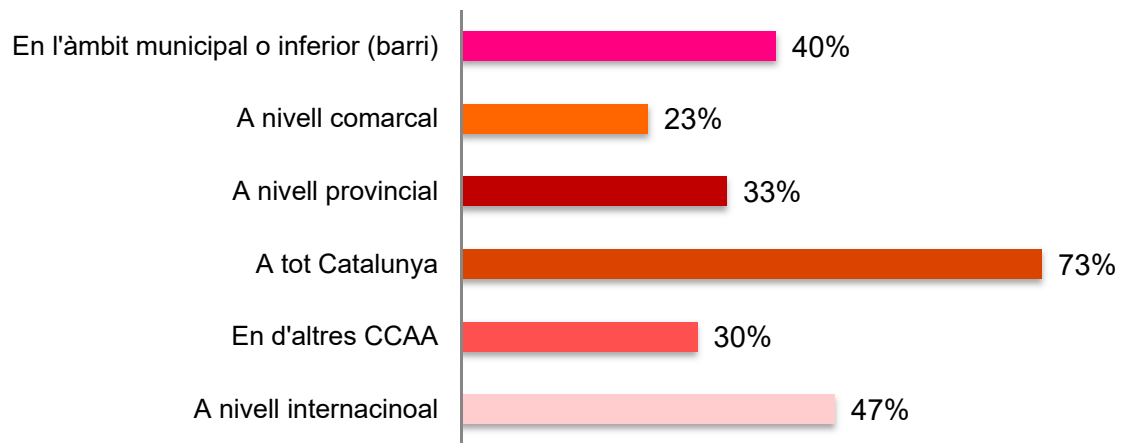
Al districte de Ciutat Vella, el 57% de les organitzacions consultades realitzen entre el 76% i el 100% de l'activitat en el municipi. Les entitats que realitzen menys del 51% de la seva activitat a la ciutat representen el 26% del total i aquelles que desenvolupen entre el 51% i el 75% representen el 16%. El que corrobora l'argument de l'elevada concentració en aquest districte de les seus d'organitzacions d'àmbit nacional.

Gràfic 5 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

Entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, el més destacat és que el 47% actua a nivell internacional, 15 punts percentuals per sobre del conjunt de la ciutat. En general, l'actuació en àmbits supramunicipals -comarcal, provincial, a tot Catalunya, o en d'altres comunitats autònomes- es mostra en aquest districte per sobre del conjunt de Barcelona -entre 2 i 6 punts percentuals per sobre-.

Gràfic 6 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

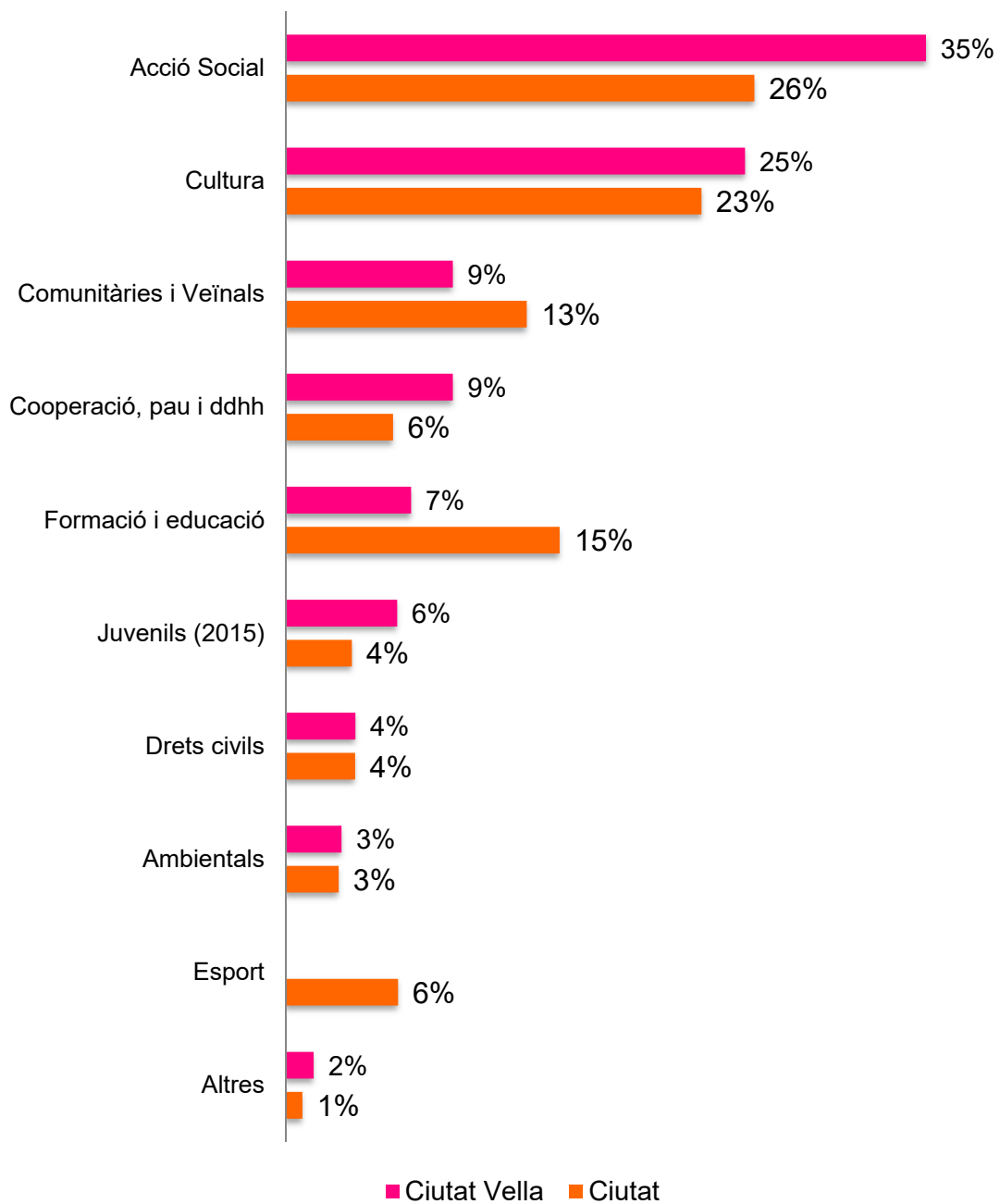
4.3 Àmbit sectorial d'actuació

En relació a l'àmbit sectorial d'actuació principal de les entitats, predomina el d'Acció Social -35%- seguit del cultural -25%-. Les organitzacions comunitàries i veïnals representen el 9% del total de districte en la mateixa línia que les adreçades a la cooperació, pau i drets humans. Una relació que varia considerablement si es diferencia entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, en tant que entre les associacions de base, predominen les entitats culturals -30%- i les d'acció social representen el 28%. En canvi a la resta d'organitzacions, les que es dediquen principalment a l'acció social predominen de forma destacada les de l'àmbit d'acció social -65%- i les culturals representen el 8%. Tal i com mostra el següent gràfic, la distribució sectorial de les entitats del districte dista considerablement de la que es dona al conjunt de la ciutat.

S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Un altre exemple es troba en una entitat que s'adreça a un col·lectiu en situació de risc i les activitats que desenvolupa per millorar la seva qualitat de vida són culturals. En aquest cas, l'entitat s'ha ubicat en

l'àmbit de l'acció social. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 7 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

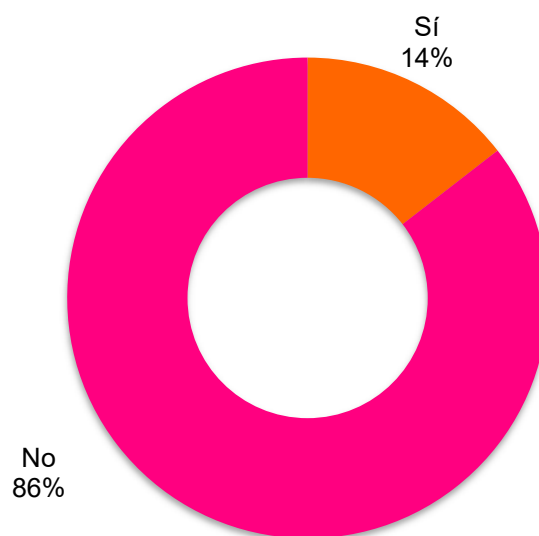

"A més de les destinatàries senyalades, l'entitat té programes comunitaris".

Extret de les preguntes obertes

El Panoràmic ha introduït un altre element d'organització com és la confessió religiosa. El 14% de les entitats de Ciutat Vella participants en l'estudi afirma estar inspirada en valors religiosos, una proporció sensiblement inferior a la que mostra el conjunt de la ciutat -11%-. Entre aquestes, el catolicisme o l'església catòlica és la religió predominant.

Gràfic 8 Entitats inspirades en valors religiosos

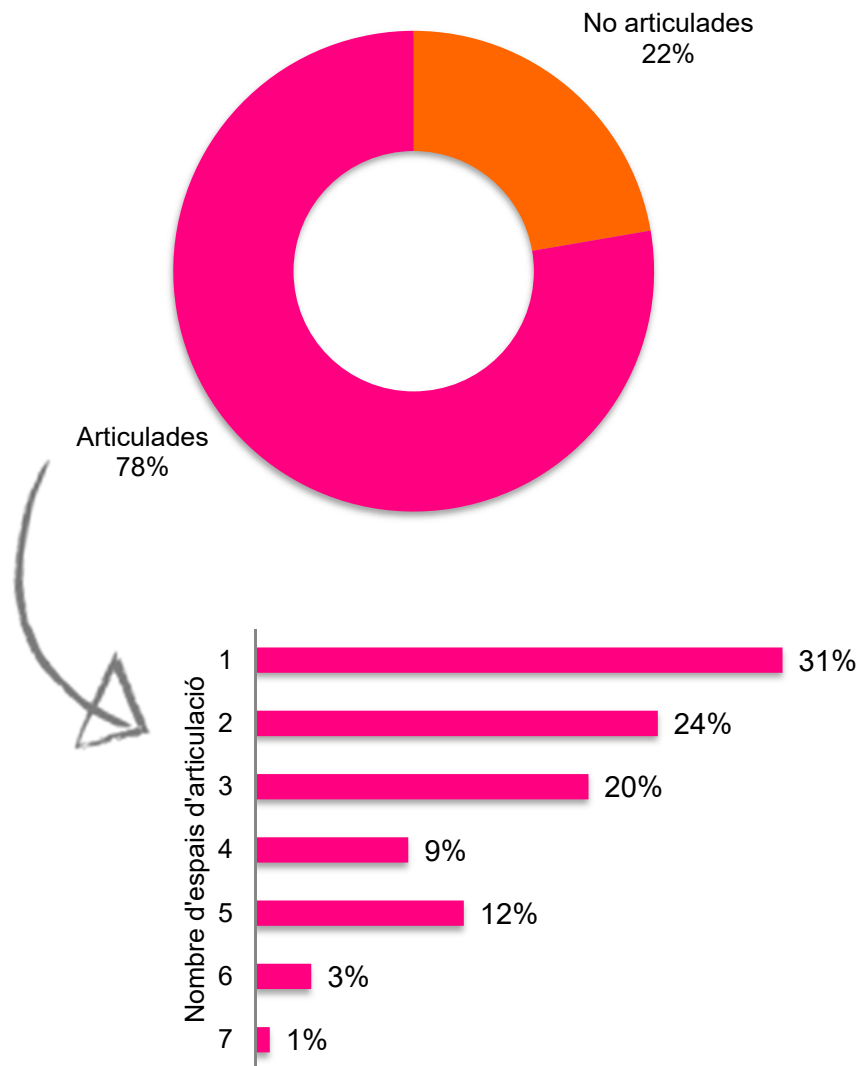

4.4 Articulació

El 78% de les entitats formen part de com a mínim una organització de nivell superior (federacions, plataformes, confederacions, coordinadores, etc.), una proporció considerablement superior a la que es dona al conjunt de la ciutat -67%-. Del total d'entitats del districte, el 54% estan articulades més d'una vegada, molt per sobre del que mostra el conjunt de la ciutat -39%-. De les que estan articulades, un terç -31%- formen part exclusivament d'una organització de segon nivell o superior, una de cada quatre té representació en dos, el 20% forma part de tres xarxes o plataformes, i el 25% s'articula en 4 o més espais. Aquesta última proporció denota l'elevat nivell d'articulació del districte, en tant que les entitats del conjunt de la ciutat que s'articulen en 4 o més espais, representen el 15% de les articulades.

Les associacions de base s'articulen en una proporció inferior a la resta d'organitzacions analitzades -73% i 88% respectivament-, alhora que la seva articulació múltiple també es mostra en proporcions menors – 45% i 71% respectivament-. Una relació que també es dona al conjunt de la ciutat, tot i que les diferències no són tan acusades en tant que les associacions de base s'articulen en un 65% dels casos i la resta d'organitzacions és del 77%.

Gràfic 9 Articulació de les organitzacions de Ciutat Vella i número d'espais d'articulació

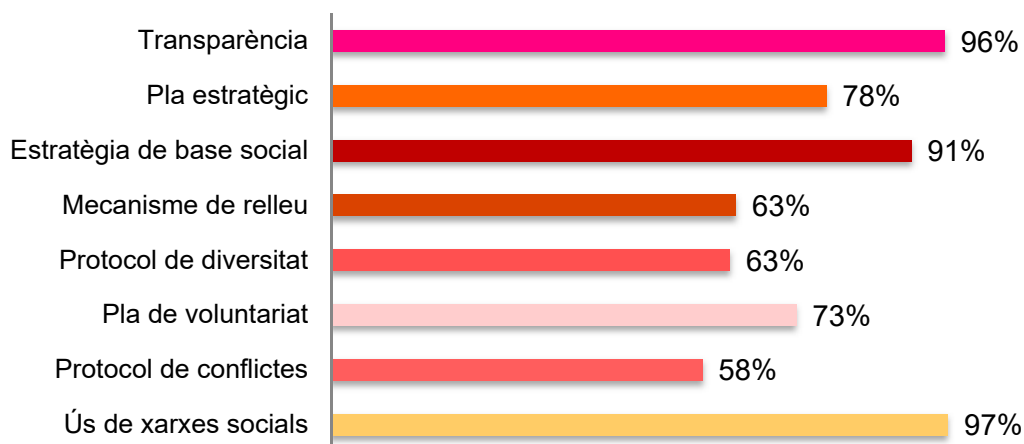
4.5 Instruments i eines associatives

En correspondència amb el conjunt de Barcelona, quasi la totalitat d'organitzacions consultades del districte de Ciutat Vella -94%- realitza alguna actuació de transparència, ja sigui la consulta de manera oberta de documentació com estatuts o memòries, o en la possibilitat de consulta d'informació segons el que preveu la llei de transparència (Llei 19/2014). Un mecanisme que no mostra diferències significatives entre les diverses tipologies i realitats associatives.

El 78% de les organitzacions manifesten disposar d'un document escrit sobre el llarg termini -Pla estratègic- o reflexió sobre el futur de l'organització, una proporció sensiblement superior a la de la resta del conjunt de la ciutat -67%-. Una planificació que és menor en el cas de les associacions de base -69%-, i considerablement menor entre les que no disposen de personal remunerat -33%-.

La majoria de les organitzacions -91%- manifesta que realitza accions per ampliar la seva base social, una proporció lleugerament per sobre de la que presenta el conjunt de la ciutat -87%-, sense que es mostrin diferències significatives entre les diferents característiques associatives analitzades.

Gràfic 10 Eines o instruments de les que es doten i fan servir les organitzacions de Ciutat Vella

"Disposem d'una carta de relacions laborals interna".

Extret de les preguntes obertes

El 64% de les organitzacions manifesta que disposa d'un mecanisme per escrit per garantir i facilitar el relleu dels i les membres de la Junta Directiva, lleugerament per sobre del que mostra el conjunt de Barcelona -58%-. Un instrument més habitual entre les associacions de base -68%- i entre les entitats que no disposen de personal remunerat.

El 63% de les organitzacions del districte analitzades, manifesta disposar de criteris de diversitat (sexe, edat, procedència, distribució territorial, etc.) en el funcionament associatiu, sensiblement per sobre del que mostra el conjunt de la ciutat -59%-. Uns protocols que es donen en menor proporció entre les associacions de base -56%- i que és més present en organitzacions amb personal remunerat -68%-.

El 73% organitzacions analitzades disposa o aplica un pla de voluntariat, el 83% d'acord o en procés d'adaptació al que preveu la Llei de Voluntariat i Associacionisme (Llei 25/2015). La presència d'aquest tipus de pla a les entitats del districte es mostra notablement per sobre del que es dona al conjunt de Barcelona -64%-. Unes proporcions que s'incrementen en el cas de les organitzacions no considerades associacions de base -76%- i en aquelles que disposen de persones remunerades -79%-.

El 58% de les organitzacions del districte analitzades manifesta disposar d'espais o protocols específics per a la gestió de conflictes dins de l'entitat. Una proporció sensiblement superior a la del conjunt de la ciutat – 54%-, i que a les associacions de base es mostra lleugerament superior respecte la resta d'organitzacions -61% i 55% respectivament.

Quasi la totalitat de les entitats del districte -97%- manifesta fer servir activament les xarxes socials (Twitter Facebook, etc.), tot i que si ho controlem per la disponibilitat d'aquestes dades, la proporció es redueix al 58%. I d'aquestes, el 77%, treballen amb més d'una xarxa social. Seguint aquest indicador controlat, les associacions de base mostren un ús menor d'aquest tipus de xarxa respecte la resta d'organitzacions -54% i 68% respectivament- a l'hora que entre les que en fan servir, tot i que les diferències es redueixen quan s'analitza l'ús múltiple d'aquest recurs -76% i 78% respectivament-.

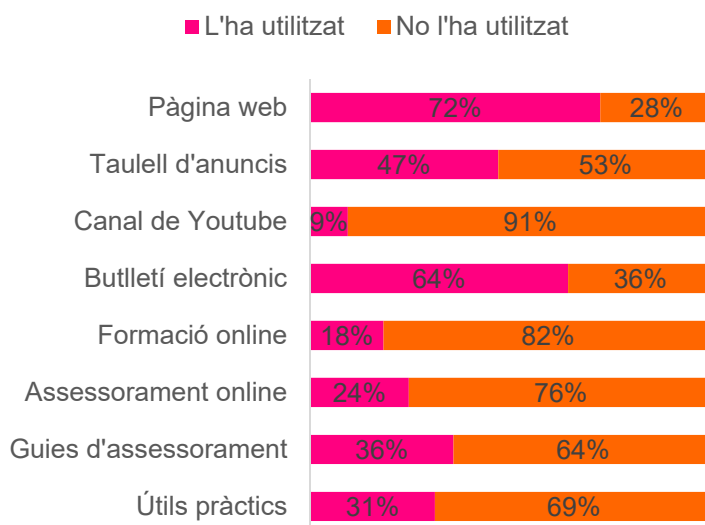
4.6 El suport de Torre Jussana

El creixement i la consolidació del món no lucratiu en les darreres dècades ha donat lloc a noves necessitats d'aprenentatge i millora. Des de l'assessorament per crear una entitat fins a les activitats formatives i d'acompanyament són diverses les propostes i recursos que neixen des del propi sector i des de les administracions públiques per enfortir i fer créixer el teixit associatiu. En aquesta línia i en plena revolució tecnològica s'han desenvolupat diverses eines virtuals que contribueixen a la millora associativa. El Panoràmic ha volgut analitzar les principals recollint l'anàlisi que fan les entitats dels serveis digitals que ofereix Torre Jussana, centre de serveis a les associacions. S'ha preguntat per l'espai web, pel seu butlletí, per les guies d'assessorament consultables al web, pel taulell d'anuncis (on es fan crides de voluntariat, ofertes de feina, etc.), per la col·lecció d'Útils Pràctics, per les formacions i assessoraments online i, per últim, pel canal de Youtube.

Entre els serveis més utilitzats, són l'espai web de Torre Jussana i el seu butlletí electrònic TJ Express -72% i 64% respectivament. El taulell d'anuncis del web és emprat pel 47% de les organitzacions analitzades, les guies d'assessorament online pel 36% i la col·lecció d'Útils Pràctics és consultada pel 31%.

Les associacions de base fan un menor ús de quasi la totalitat de recursos respecte a la resta d'organitzacions, a excepció de les guies d'assessorament online.

Gràfic 11 Ú dels diferents recursos digitals que ofereix Torre Jussana – centre de serveis a les associacions

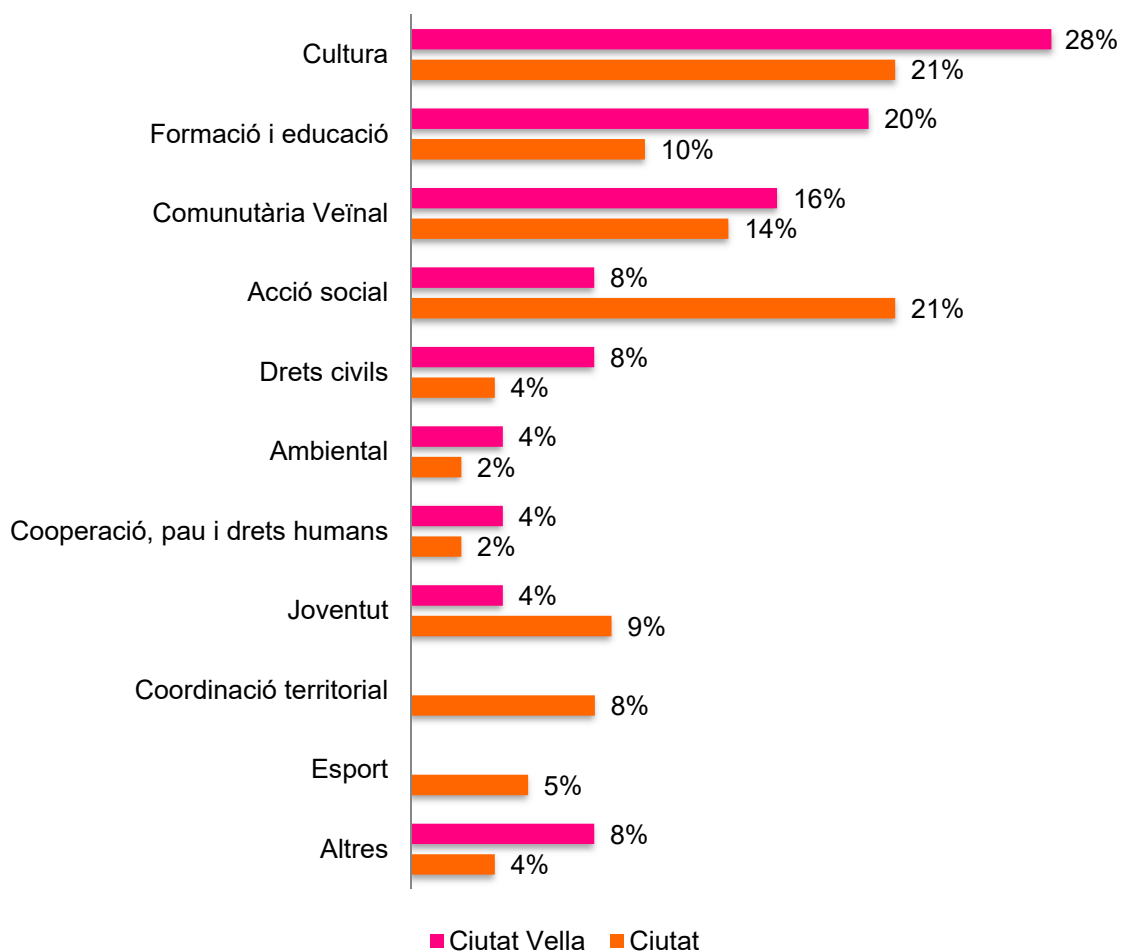

5. Entitats de segon nivell o superior

Com ja s'ha esmentat anteriorment, les entitats de segon nivell o superior tenen una presència important al districte de Ciutat Vella i per això s'ha considerat interessant aportar algunes dades sobre aquestes entitats en un capítol específic. De fet, es tracta del districte de Barcelona amb major percentatge d'entitats de nivell superior. Ciutat Vella acull al 20% de les entitats de segon nivell o superior, i aquestes representen el 17% del total de les entitats que hi ha al districte.

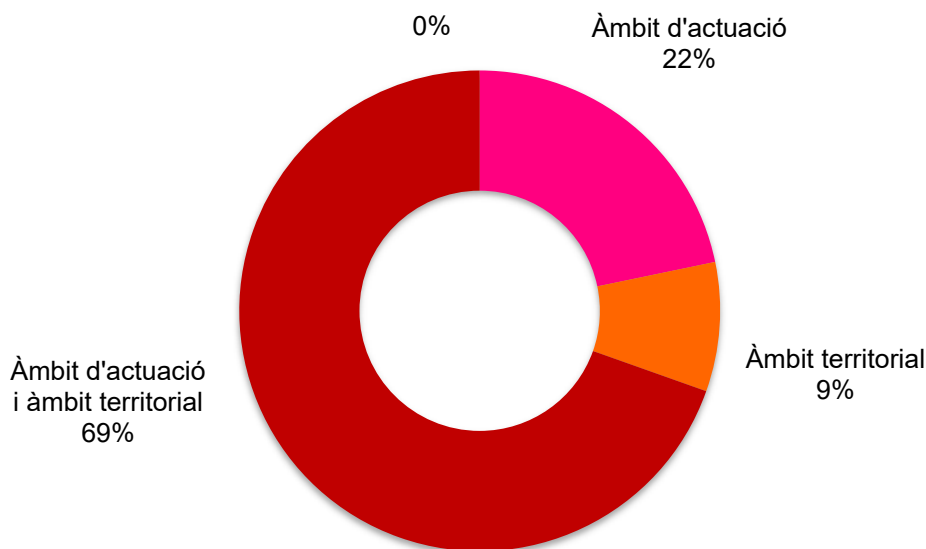
En primer lloc, i coincidint amb els àmbits d'actuació del total de les organitzacions analitzades, l'àmbit cultural representa el 28% del total de les organitzacions de segon nivell i superior, seguit a certa distància per l'àmbit de formació i educació -20%- i el de les entitats comunitàries i veïnals -16%-. A diferència del conjunt de les organitzacions, on l'àmbit d'acció social representa el 35%, en el cas de les entitats de segon nivell o superior, aquest àmbit representa el 8%.

Gràfic 12 Àmbit d'actuació principal de les entitats de segon nivell o superior

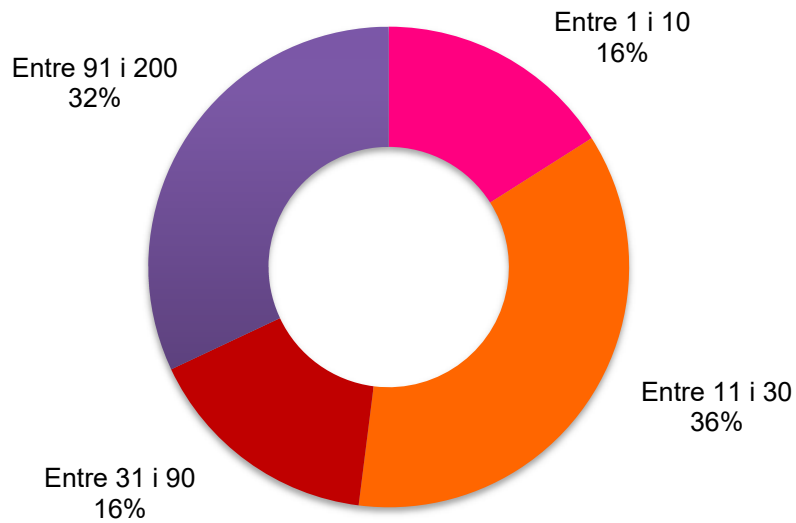
En segon lloc, els criteris d'incorporació de les entitats membres d'una federació o confederació són majoritàriament l'àmbit d'actuació i l'àmbit territorial -69%-. Com ja es va comentar en edicions anteriors del Panoràmic, un tret característic de les federacions de la ciutat de Barcelona té a veure amb la doble vertebració, territorial i sectorial. En aquest cas, la relació dels criteris d'incorporació al districte, coincideix amb la que es dona al conjunt d'aquest tipus d'organitzacions al conjunt de la ciutat.

Gràfic 13 Criteris d'incorporació de les entitats membres

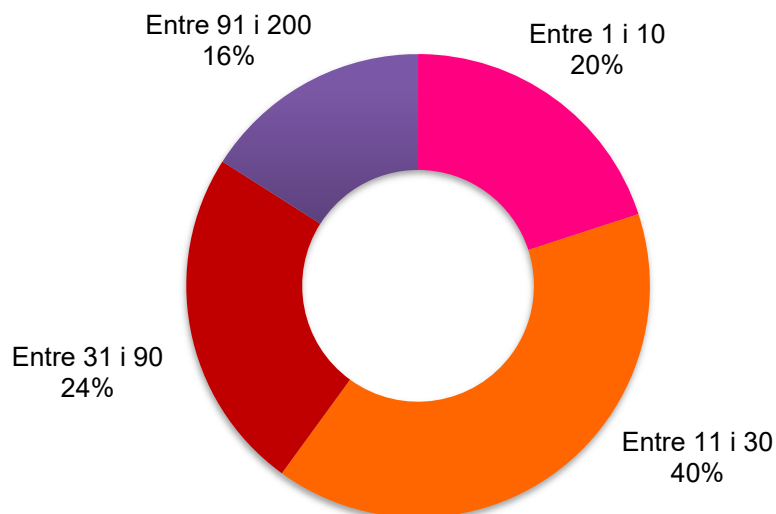
Per altra banda, el nombre d'entitats membres que agrupen aquestes organitzacions mostra una relació polaritzada, en tant que les plataformes que agrupen entre 11 i 30 entitats representen el 36% del total, i les que agrupen entre 91 i 200 organitzacions representen el 32%. L'altre terç es reparteix a parts iguals entre les plataformes que agrupen entre 1 i 10 entitats i les que agrupen entre 31 i 90 entitats, representant el 16% cada una. En comparació amb el conjunt de la ciutat, a Ciutat Vella aquest tipus d'organitzacions integren un volum més elevat d'entitats: a Barcelona el 63% de les organitzacions de segon nivell o superior integren entre 1 i 30 entitats, i les que integren més de 90 entitats representen el 20%.

Gràfic 14 Nombre d'organitzacions federades

Altrament, si s'analitza el nombre d'organitzacions que agrupen, limitant només a les que són de Barcelona, la relació varia significativament. Així, en el 40% dels casos, agrupen entre 11 i 30 entitats de Barcelona, i en 24% agrupen entre 31 i 90 entitats. Les plataformes que agrupen entre 91 i 200 organitzacions de Barcelona representen el 16%.

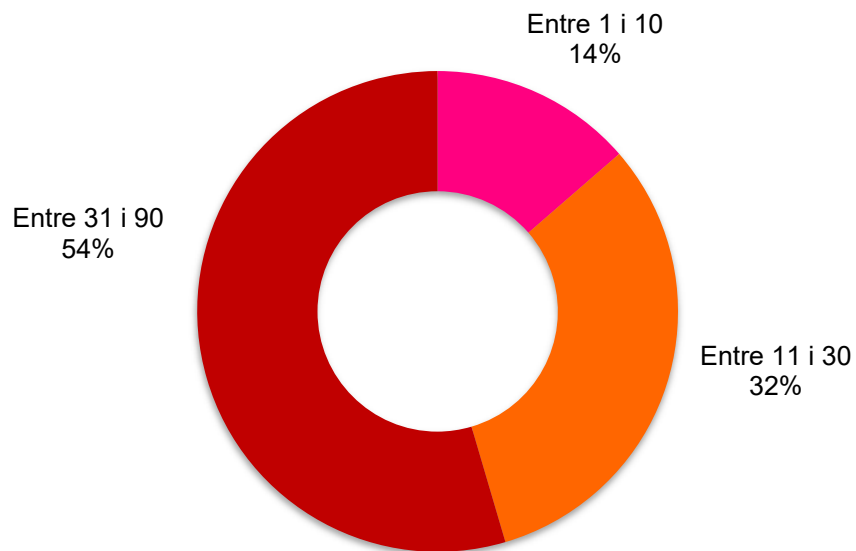
Gràfic 15 Nombre d'organitzacions de Barcelona federades

La participació de les entitats membres en les assemblees és elevada, el 54% de les entitats afirma que en la darrera assemblea de 2015 van participar entre 31 i 90 entitats, i en el 32% dels casos van participar entre 11 i 30 entitats.

Gràfic 16 Nombre d'entitats participants en l'última assemblea de 2014

6. Les personnes

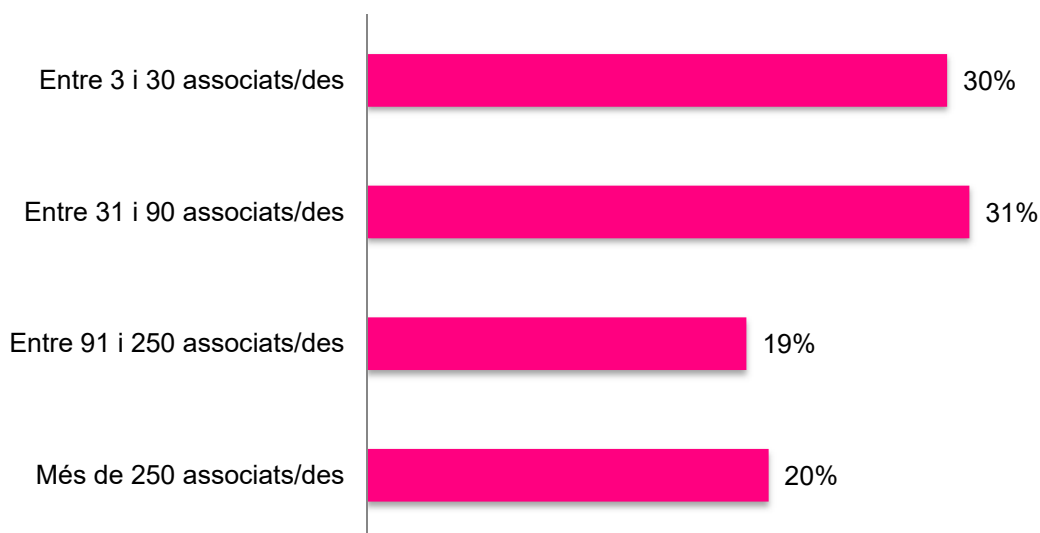
Les entitats compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

6.1 Persones sòcies

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert a partir dels quartils). La distribució per trams mostra una major presència d'entitats d'entre 31 i 90 persones associades -31%-, seguides per les entitats d'entre 3 i 30 persones -30%-, i a certa distància per les organitzacions que associen a més de 250 persones -20%- i les que agrupen entre 91 i 250 persones -19%-. Una relació que mostra lleus diferències respecte al conjunt de la ciutat de Barcelona, on el 33% de les associacions agrupen entre 3 i 30 persones i la resta de trams mostra una relació força homogènia, representant cada un al voltant del 22%.

Gràfic 17 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

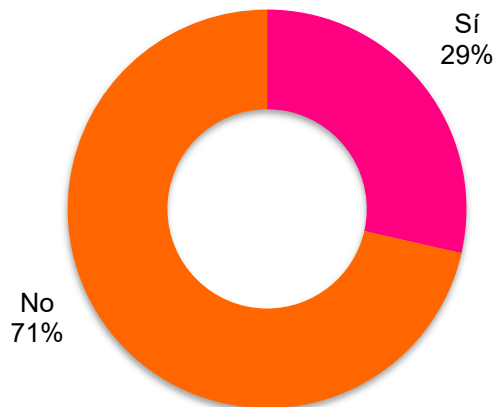

Les associacions de base a diferència de la resta d'organitzacions mostren una relació del volum força homogènia, ja que tot i que predominen les entitats entre 3 i 30 i les d'entre 31 a 90 persones associades -27% i 31% respectivament, les entitats que agrupen entre 91 i 250 persones i les de més de 250 persones representen el 21%. A diferència de les associacions de base, la resta d'organitzacions consultades del districte es caracteritzen per agrupar a un menor nombre de persones, ja que predominen les que agrupen entre 3 i 30 persones -57%- seguides de les d'entre 31 a 90 persones -29%-.

El 29% de les organitzacions del districte tenen entre les seves associades, persones amb algun tipus de discapacitat, una proporció inferior a la que mostra el conjunt de la ciutat -36%-. Les persones amb discapacitat tenen una major presència en les associacions de base respecte a la resta d'organitzacions.

Gràfic 18 Entitats que compten amb persones sòcies amb discapacitat

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més alt d'implicació i el C al més baix.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumpció de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

Nivell B

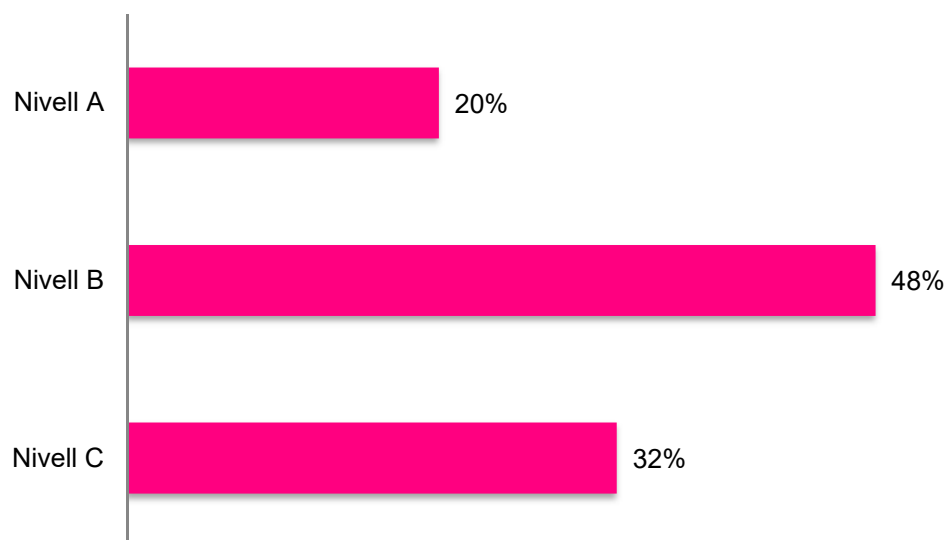
Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació B és el majoritari -48% del total de persones associades-, amb diferències significatives amb la resta de nivells. -20% nivell A i 32% nivell C-. Una relació diferent a la que mostra el conjunt de Barcelona ciutat, on el volum de persones associades es redueix segons s'incrementa el grau d'implicació: el nivell C representa el 50% de les associades, el nivell B representa el 32% i el nivell A representa el 18%.

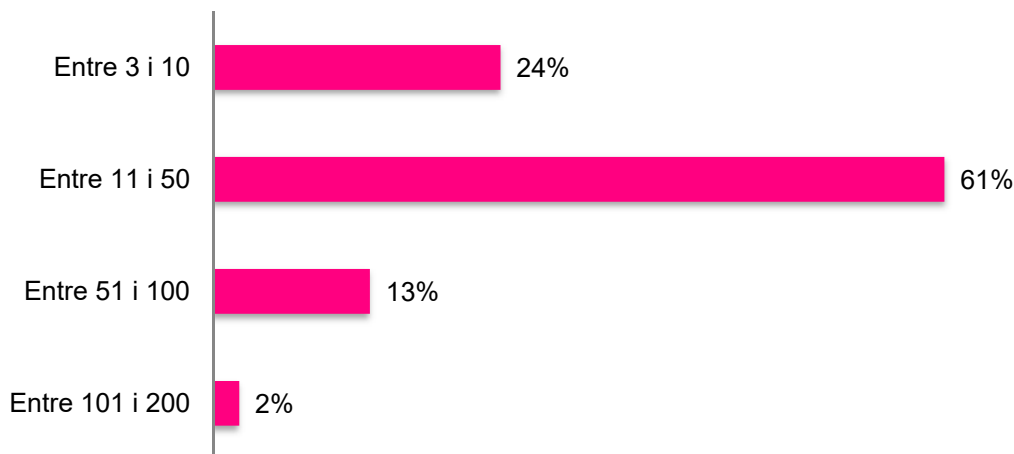
Gràfic 19 Persones associades segons nivells d'implicació

6.2 L'assemblea i la junta directiva

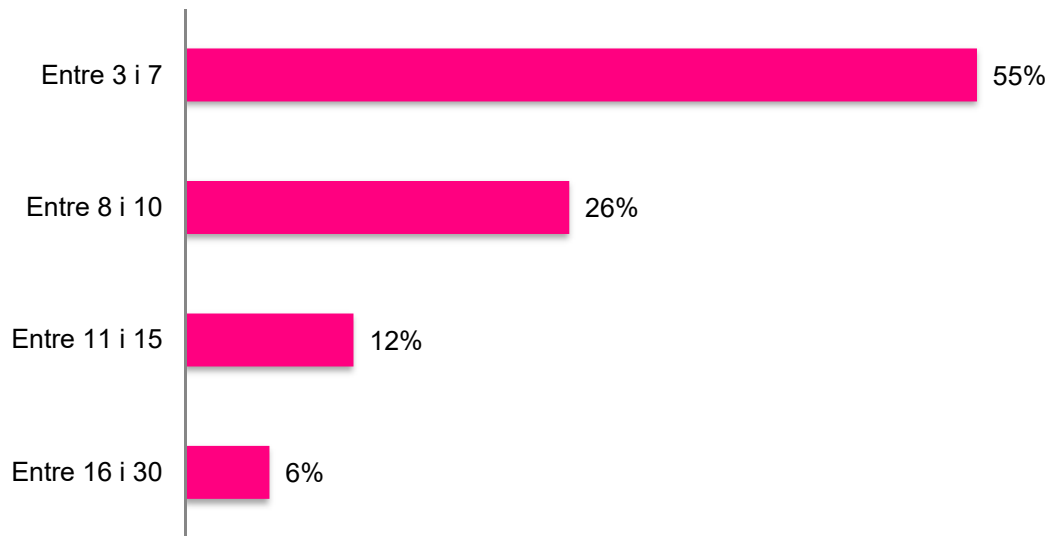
Les associacions compten amb dos òrgans importants: l'assemblea (el màxim òrgan sobirà d'una associació) i la junta directiva (principal òrgan de govern de les associacions). Pel que fa a la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament -61%- hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat). Un nivell de participació en les mateixes proporcions que al conjunt de la ciutat de Barcelona. De mitjana hi participen unes 41 persones; tenint en compte que la mitjana d'associats/des per entitat al districte és de 2.100 persones, podem afirmar que la participació assembleària és substancialment baixa, tot i ser l'element essencial per garantir la democràcia interna de les associacions.

Gràfic 20 Total persones participants a la darrera assemblea de 2015

D'altra banda, la majoria d'entitats tenen juntes directives formades per entre 3 i 7 persones -55%-, tot i que la moda de persones que formen la junta directiva –xifra més freqüent- es situa en 4 persones. Com és lògic, a mesura que augmenta el nombre de membres a les juntes, disminueix el percentatge d'entitats que presenten aquesta característica. I a mesura que s'incrementa el volum de socis de l'organització, també s'incrementa el nombre de membres de la Junta. Les associacions de base mostren un menor nombre de membres a les juntes directives respecte a la resta d'organitzacions, fet que també es dona a les organitzacions sense persones remunerades, on el 83% mostra una junta directiva composta entre 3 i 7 membres.

Gràfic 21 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

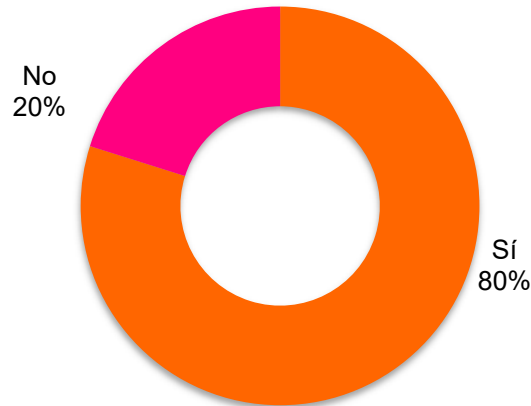

6.3 Persones voluntàries

A banda de les persones associades i dels òrgans de govern, la majoria de les entitats consultades de Ciutat Vella compten amb persones voluntàries -80%-, una proporció en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona -79%-. Les associacions de base mostren una menor presència de persones voluntàries respecte a la resta d'organitzacions analitzades -77% i 86% respectivament-. Les entitats d'acció social, també es caracteritzen per disposar de forma majoritària d'equips de persones voluntàries, en un 85% dels casos¹. Les organitzacions sense persones remunerades també mostren una menor presència de persones voluntàries respecte les que sí que en disposen -75% i 84% respectivament-. Per altra banda, a mesura que incrementa la mida pressupostària de l'organització també s'incrementa la proporció d'entitats que disposen d'equips de persones voluntàries.

¹ Aquesta proporció pot tenir una relació directa amb el fet que el 65% de les organitzacions del districte que no són considerades com a associacions de base, són entitats d'acció social.

Gràfic 22 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

"La nostra entitat està conformada únicament per persones voluntàries"

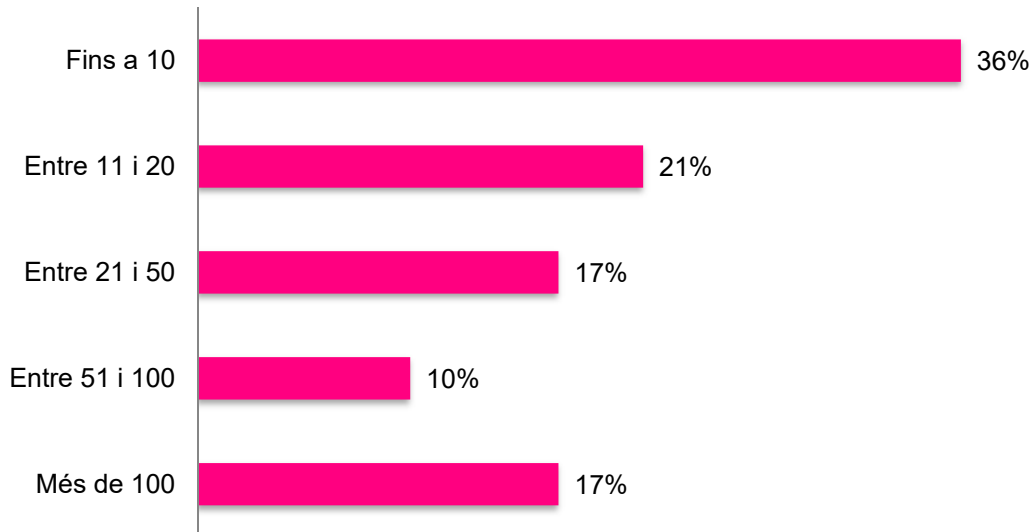
Extret de les preguntes obertes

"(L'entitat) no seria possible sense la confiança i el compromís de les nostres voluntàries. Per a nosaltres és un capital humà que fa que la nostra tasca sigui visible i reconeguda".

Extret de les preguntes obertes

Entre aquestes entitats, el més habitual és que comptin amb equips voluntaris d'entre 1 i 10 persones, de fet el 36% del total s'ubica en aquest tram. El 21% de les entitats compta entre 11 i 20 persones voluntàries, i el 17% compta entre 21 i 50 persones. Per últim, el 17% de les entitats del districte compta amb més de 100 persones voluntàries. Una relació amb poques diferències significatives respecte el conjunt de Barcelona. El equips de persones voluntàries de les associacions de base no mostren diferències significatives respecte als de la resta d'organitzacions. Per altra banda, les organitzacions amb un major volum econòmic mostren també una tendència creixent en el nombre de persones voluntàries.

Gràfic 23 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

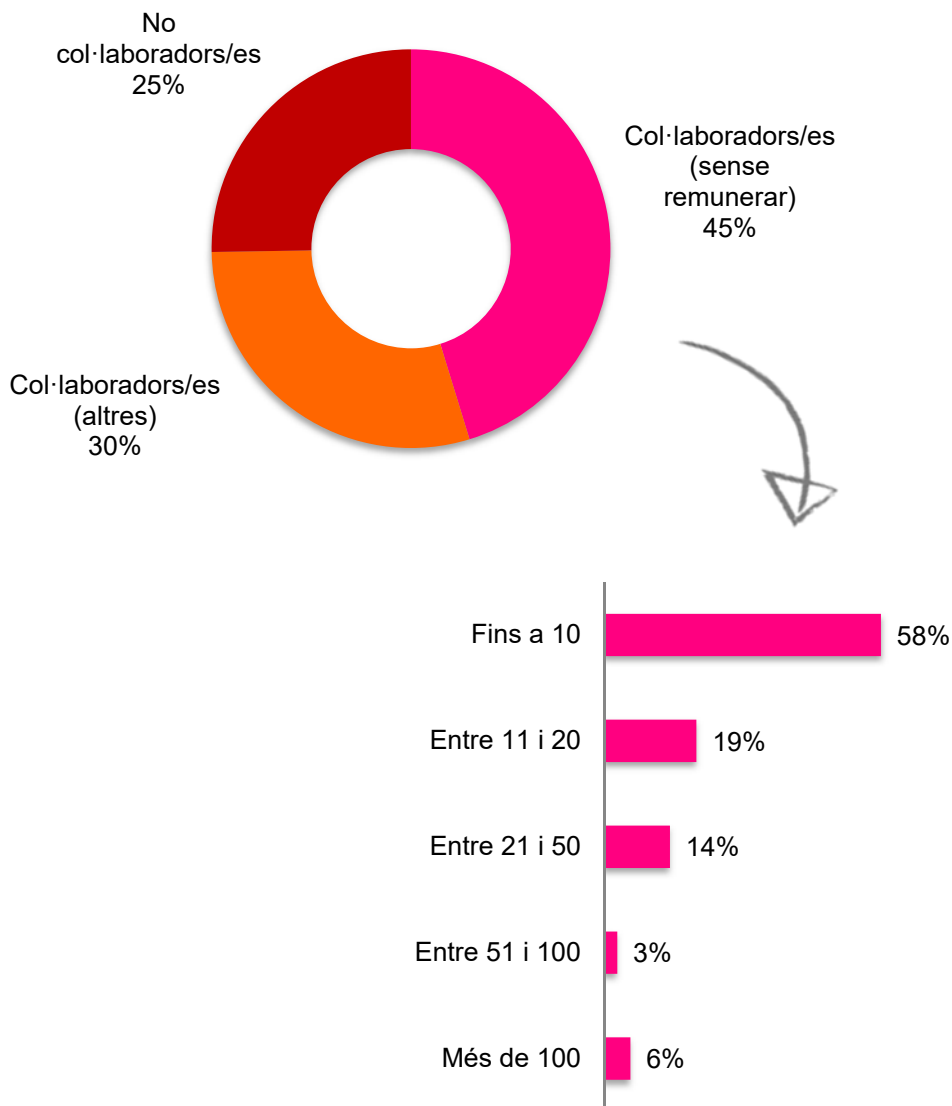

6.4 Persones col·laboradores

La relació que les persones poden establir amb una organització social és molt diversa, tantes com a voluntats existeixin. Els criteris per analitzar-les poden ser l'estabilitat, l'assumpció de responsabilitats, la capacitat d'incidència, el nivell d'activació o les funcions que es realitzen. En aquest apartat es proposa l'anàlisi de les persones col·laboradores, aquelles que tot i no disposar d'un vincle orgànic amb l'organització, mantenen una relació en la que generen algun tipus d'aportació. De col·laboracions hi ha de molts tipus: persones que col·laboren exclusivament en l'edició d'un projecte concret, que donen un cop de ma de tant en tant, estudiants que fan les seves pràctiques acadèmiques, persones que assessoren, aquelles que fan una aportació econòmica de forma estable sense voler assumir cap responsabilitat orgànica, etc. En aquest sentit, s'ha classificat aquest perfil en tres categories: entitats que no reben aquest tipus de col·laboracions, les que disposen de persones que col·laboren sense rebre cap tipus de remuneració, i les entitats que generen altre tipus de relacions de col·laboració externa.

El 45% de les organitzacions consultades compta amb persones que col·laboren de manera desinteressada, una proporció que en el cas de les associacions de base es dona en el 53% dels casos. El 30% de les organitzacions disposen de persones que generen altres tipus de col·laboracions. Aquest cas és menys freqüent a les associacions de base -21%-, i a la resta d'organitzacions es dona en el 44% de les entitats. En general, aquest tipus de relació representa a un nombre reduït de persones, al 58% dels casos es tracta d'un volum de fins a 10 persones.

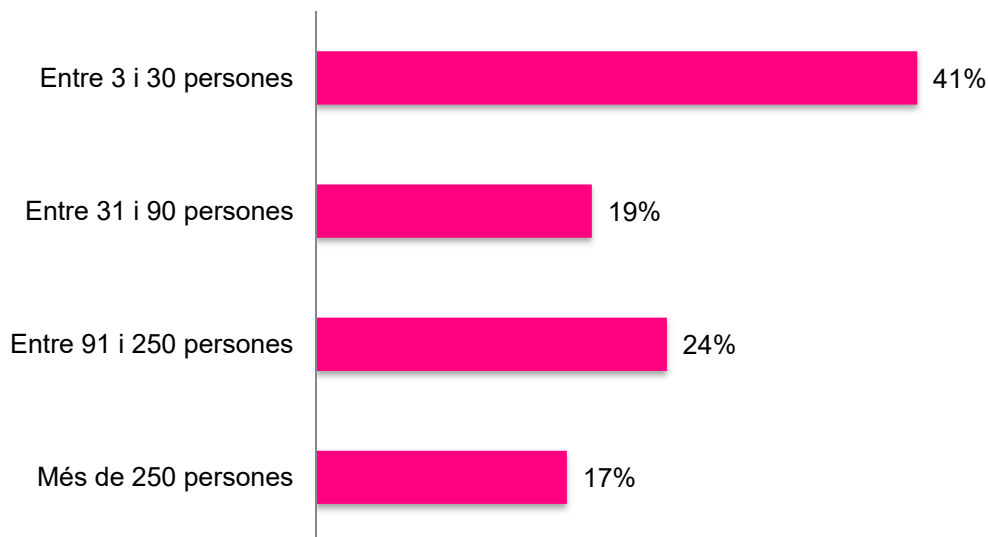
Gràfic 24 Entitats que compten amb persones col·laboradores

6.5 Persones actives

Les entitats proposen diferents maneres per tal que les persones hi participin: associar-se, col·laborar o realitzar tasques de voluntariat. Contemplant aquesta visió àmplia de la participació s'ha volgut analitzar el volum de persones que es mostren actives a les entitats. Al districte de Ciutat Vella, el 41% de les organitzacions consultades disposen d'entre 3 i 30 persones actives, el 19% entre 31 i 90 persones i el 24% entre 91 i 250 persones actives. Una relació sensiblement diferent a la que es dona al conjunt de la ciutat de Barcelona, on el volum de persones actives és lleugerament inferior. Les associacions de base mostren uns equips més reduïts de persones actives respecte a la resta d'organitzacions.

Gràfic 25 Entitats segons el nombre de persones actives

6.6 Persones remunerades

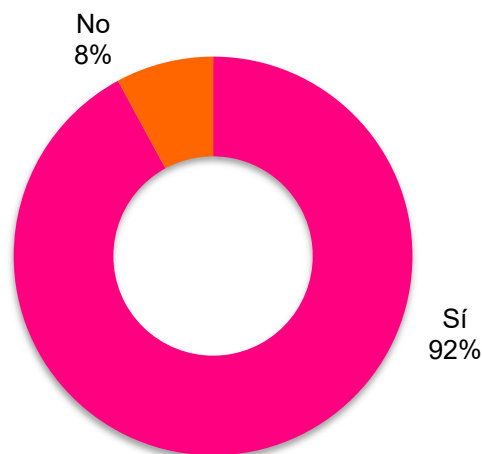
Segons els resultats del Panoràmic, el 92% de les entitats del districte de Ciutat Vella compta amb persones remunerades en els seus equips, és a dir, persones que reben una contraprestació econòmica pels serveis aportats. Una proporció superior a la del conjunt de la ciutat de Barcelona -81%-. Això mostra una certa professionalització del

teixit associatiu², tot i que la gran majoria compta amb un equip de pocs professionals – el 71% d'entitats té un equip de fins a 10 treballadors/es-. Cal destacar que en el 36% de les entitats analitzades, els equips remunerats estan composts per una o dues persones, representant la categoria més nombrosa. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és a través d'un contracte laboral -94%-, mentre que la col·laboració autònoma és minoritària -6%-.

Aquesta professionalització és considerablement més elevada en les organitzacions que no són associacions de base, on el 100% disposa de persones remunerades davant del 86% de les associacions de base. En la mateixa línia, les associacions de base disposen d'equips professionals considerablement més reduïts, en tant que el 84% tenen 10 o menys persones remunerades, una proporció que a la resta d'organitzacions és del 56%.

Gràfic 26 Entitats que compten amb persones remunerades

"En les nostres activitats incorporem també a persones en pràctiques (procedents d'estudis universitaris)"

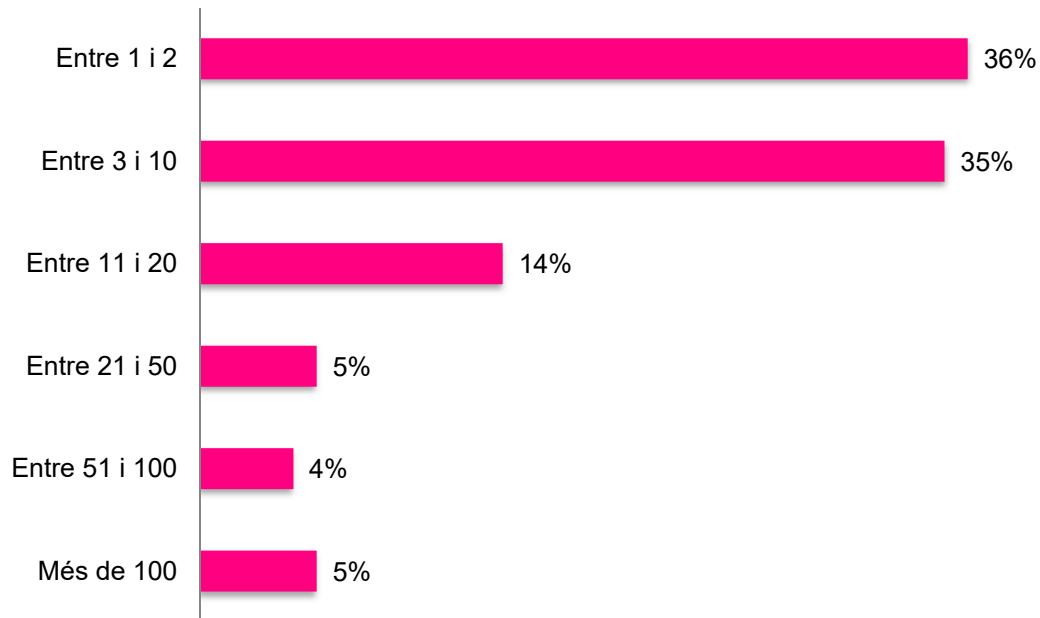
Extret de les preguntes obertes

---

² Aquesta dada pot estar esbiaixada per una sobre representació a la mostra de les organitzacions amb personal remunerat, donat que el 35% de les enquestes han estat realitzades per persones amb una vinculació laboral amb l'organització a la que representaven. De fet, és coherent pensar que les organitzacions amb personal remunerat disposen d'una major predisposició a respondre una enquesta com el Panoràmic, donada la seva major capacitat de dedicació.

Gràfic 27 Entitats segons el nombre de persones remunerades

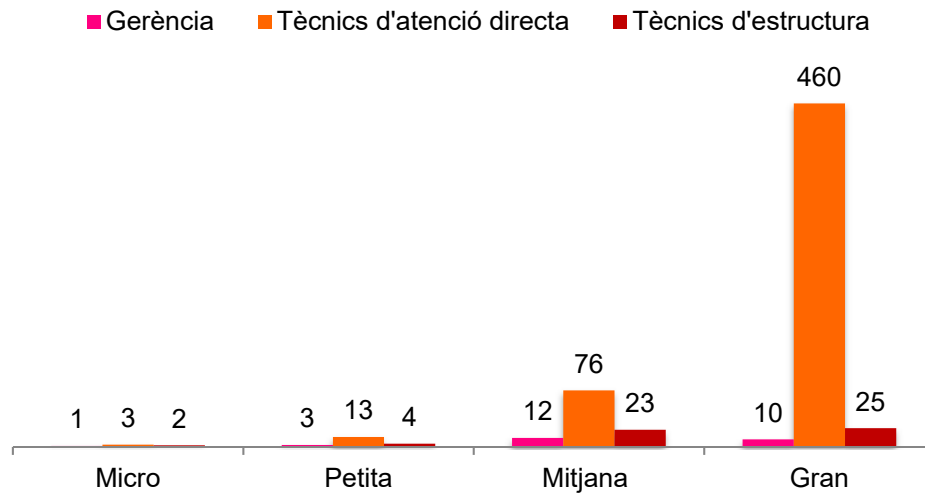
Per tal d'aprofundir en els equips remunerats, el Panoràmic recull indicadors sobre les 3 categories laborals. Es tracta de l'atenció directa -lligada a les activitats-, la dedicació a estructura -com són les tasques administratives, de comunicació, etc.- i la gerència o direcció. Atès que hi ha diferències segons el nombre de persones remunerades, s'ha estructurat la informació en quatre grups en funció de la grandària dels equips de persones remunerades³.

Els resultats assenyalen que la contractació es concentra en les funcions d'atenció directa, especialment a les entitats més grans. Comparativament, els tècnics i tècniques d'estructura, és a dir, aquelles persones que realitzen les accions que no estan directament vinculades a l'activitat però que són necessàries, com ara les tasques administratives o l'elaboració de projectes, representen, en termes generals, menys de

³ Donat l'increment del paper del Tercer Sector en la gestió de serveis públics, al Panoràmic d'aquesta edició hem volgut reflexar aquesta realitat creixent, atorgant la mateixa classificació que es fa servir per analitzar la mida d'una empresa amb ànim de lucre, per l'estudi de les organitzacions sense ànim de lucre que disposen de persones remunerades. En aquest sentit, s'ha classificat a les entitats en quatre categories segons el nombre de persones remunerades: micro -fins a 10-, petita -entre 11 i 49-, mitjana -entre 50 i 250- i grans -més de 250-.

la meitat de les persones dedicades a l'atenció directa. Menció a part mereixen les organitzacions grans, on l'increment de les persones treballadores es concentra de forma quasi absoluta en les funcions d'atenció directa.

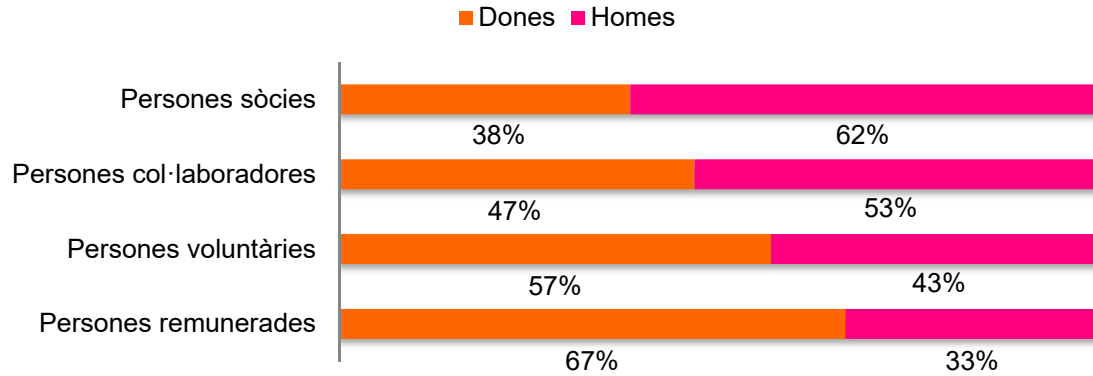
Gràfic 28 Nombre de persones remunerades segons el tipus d'activitat que realitzen

6.7 La participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades, de fet, en el cas de Ciutat Vella el 67% són dones. Una proporció que dista considerablement respecte el total de dones associades, que representen el 38% del total de persones associades a les organitzacions. En el cas de les persones col·laboradores i les voluntàries, aquesta relació s'inverteix. Així, el 47% de les persones col·laboradores i el 57% de les voluntàries són dones. Al districte de Ciutat Vella la presència de la dona en les diferents estructures de participació mostra uns nivells en general més baixos que al conjunt de Barcelona, on les dones representen el 48% del total de les persones associades, les col·laboradores representen el 53%, les voluntàries el 59% i les remunerades el 73%.

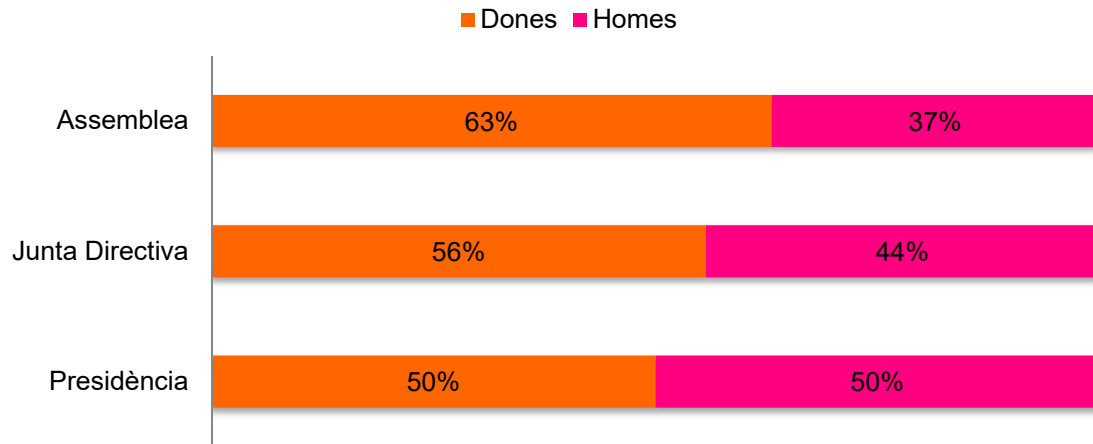
Gràfic 29 Persones implicades en les entitats per sexe

Amb una relació inversament proporcional entre la proporció de dones i homes associades i la de dones i homes que assisteixen a l'assemblea, el 63% de les persones que assisteixen a aquest òrgan de participació són dones -cal recordar que les dones representen el 37% de les persones associades-. Malgrat això, la representació femenina es redueix progressivament a mesura que augmenta el grau de responsabilitat als diferents espais. Així, les dones representen el 56% de les persones membres de les juntes directives i ostenten el 50% de les presidències. Una tendència que reproduceix el que es dona al conjunt de la ciutat de Barcelona, tot i que en el cas del districte de Ciutat Vella, la presència femenina es mostra entre 8 i 5 punts percentuals per sobre - 55% a l'assemblea, 48% a les juntes directives i 44% a les presidències-.

Aquest fenomen es dona en menor mesura a les associacions de base davant la resta d'organitzacions. En el cas de les associacions de base, les dones ocupen el 61% dels càrrecs de la Junta directiva i el 51% de les presidències.

Gràfic 30 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

"Tenim una coordinació nacional formada per, mínim, una dona."

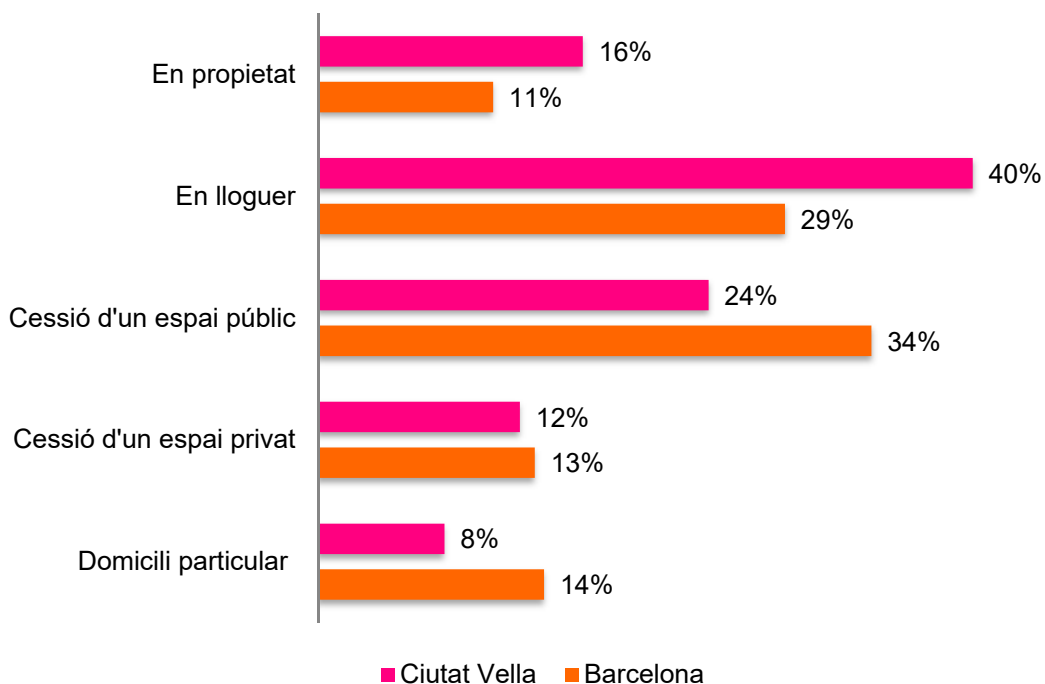
Extret de les preguntes obertes

7. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació. Un primer element que s'analitza en relació a aquesta qüestió són les seus de les entitats.

La majoria de les entitats consultades de Ciutat Vella tenen la seu actual en un espai llogat -40%, i el 24% tenen un local cedit en un espai públic. Les seus en propietat representen el 16% del total i les que es troben en domicilis particulars suposen el 8%. Unes proporcions que disten considerablement de les que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona, amb una major proporció de seus cedides en espais públics -34%- o ubicades en domicilis particulars -14%-, i una menor proporció de seus de lloguer o propietat.

Gràfic 31 Situació de la seu actual

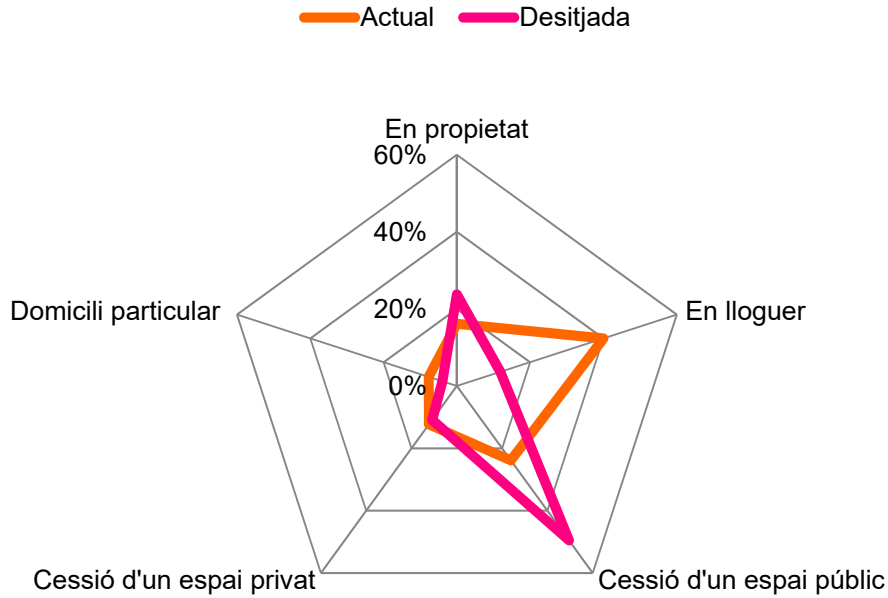

Gran part de les seus en domicilis particulars es corresponen a associacions de base, on aquest tipus de titularitat representa el 10% del total, un situació que es dona de manera majoritària en el cas de les organitzacions amb un volum de socis i econòmic reduït -29% i 38% respectivament-. Les seus en propietat representen el 12% de les associacions de base i el 23% de la resta d'organitzacions. Aquest tipus de seu també es caracteritza per correspondre's a organitzacions amb un elevat volum de socis i econòmic.

L'edat de les organitzacions també mostra una relació amb la titularitat de la seu. Les entitats que disposen de seus en propietat s'incrementen al mateix temps que augmenta la seva antiguitat. Entre les entitats fundades abans dels anys 80, aquest tipus de titularitat està present al 36% de les organitzacions consultades, i només una de les entitats consultades fundades després del canvi de segle, disposa d'una seu en propietat. La tendència inversa s'aprecia en l'anàlisi de les seus en cessió, ja sigui en un espai públic o privat, i les ubicades en un domicili particular d'una persona sòcia. Aquest tipus de seus es redueixen progressivament al mateix temps que s'incrementa l'edat de l'entitat. Cap de les organitzacions consultades fundades abans dels anys 80, i una de les fundades abans dels anys 90, té la seva seu en un domicili particular, i aquesta situació està present al 44% de les entitats fundades a partir del 2011. En el cas de les seus en lloguer, no es mostra cap tendència relacionada amb l'antiguitat de l'organització, en tant que independentment de la seva antiguitat, totes mostren una proporció similar.

En preguntar a les entitats per l'opció desitjada, s'observa com la cessió d'un espai públic continua mostrant-se com l'opció majoritària, tot i que en aquest cas s'accentua, ja que representaria el 50% de la situació desitjada. En aquest sentit, cal remarcar que el 53% de les entitats manifesten una opció desitjada diferent a l'actual, cinc punts percentuals per sobre del que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona -48%-. Aquesta voluntat de canvi està present en el 79% de les entitats que disposen d'una seu de lloguer i el 78% en les que la seu es correspon a un domicili particular, que de forma majoritària preferien una cessió pública en el 47% i 67% dels casos respectivament.

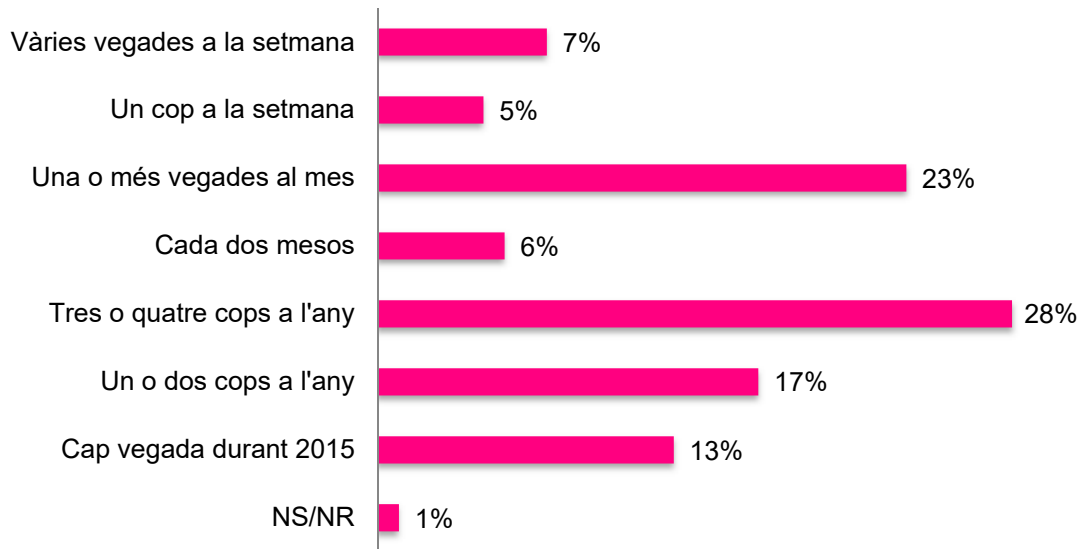
Gràfic 32 Comparació entre la situació de la seu actual i desitjada

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús dels espais públics oberts de la ciutat amb certa freqüència: el 12% de forma setmanal, i un 23% una o més vegades al mes, que juntament amb l'opció de tres o quatre cops l'any -28%- és l'ús més habitual. Unes proporcions que coincideixen de forma general amb el que s'aprecia al conjunt de la ciutat. Cal destacar que hi ha un 13% que no ha utilitzat cap espai públic obert durant l'any 2015. No es mostren diferències significatives en l'ús dels espais públics oberts entre les associacions de base i la resta d'organitzacions.

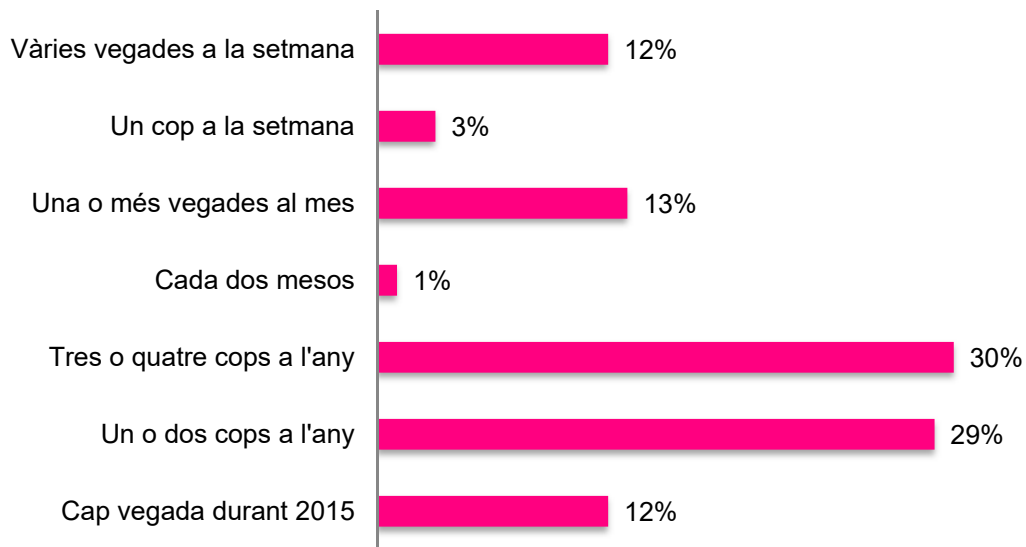
Gràfic 33 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

Independentment del fet que la seu de l'entitat estigui o no ubicada en un espai públic, en molts casos la realització d'activitats requereix la sol·licitud d'un espai públic. En aquest cas, el 87% de les entitats de Ciutat Vella han fet ús dels equipaments públics alguna vegada al llarg de l'últim any, 16 punts percentuals per sobre respecte al conjunt de la ciutat -71%- . Un 28% en fa un ús habitual -una o més vegades al mes-, i un 31% en fa un ús esporàdic -entre tres i sis cops l'any-. Cal destacar que a diferència del que mostra el conjunt de les entitats de la ciutat, Ciutat Vella mostra un ús més intensiu dels equipaments públics.

Les associacions de base fan un menor ús dels equipaments públics respecte la resta d'organitzacions. Així, el 84% de les associacions de base han fet us alguna vegada durant l'últim any -el 92% a la resta d'organitzacions-. L'ús dels equipaments públics també mostra un increment en el cas que la seu de l'organització sigui de propietat o es correspongui a una cessió privada.

Gràfic 34 Freqüència d'ús dels equipaments públics

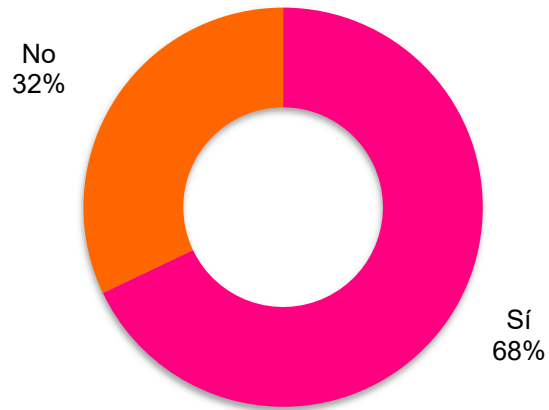
"El districte no és molt col·laborador. Excés de burocràcia i de papaleo".

Extret de les preguntes obertes

Respecte a les seus de les entitats, independentment de la titularitat d'aquest, en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat, el 68% de les organitzacions de Ciutat Vella manifesta que la seva entitat té adaptats els equipaments per a l'accés de persones amb discapacitat o dificultats de mobilitat. Una proporció que es redueix en tres punts percentuals en el cas de les associacions de base, mostra un increment en el cas de les organitzacions amb més volum d'associats, en les que disposen de persones contractades i en les que mobilitzen majors recursos econòmics.

Gràfic 35 Adaptació dels equipaments per a les persones amb discapacitat

---

"La seu social no esta adaptada, la seu operativa sí"

Extret de les preguntes obertes

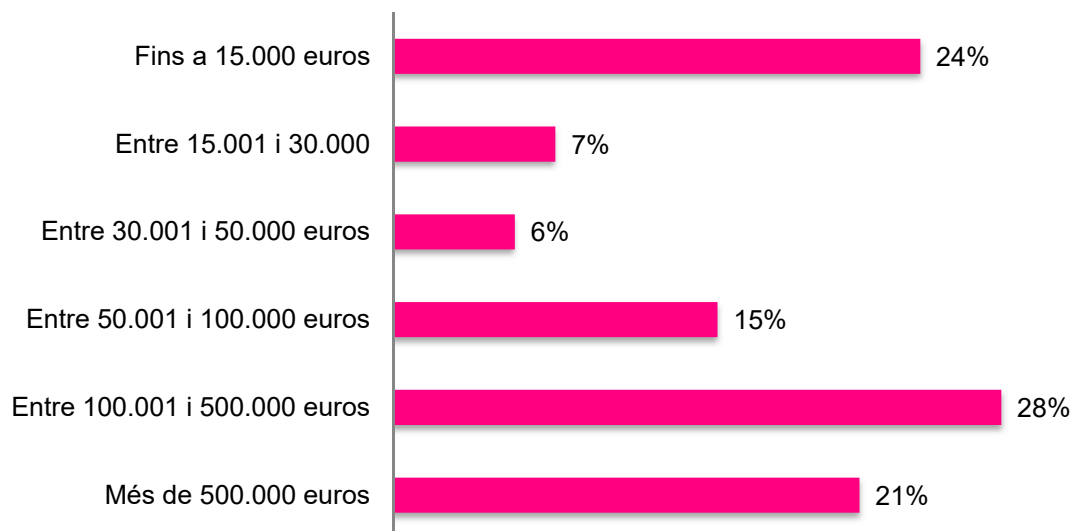
---

8. Els recursos econòmics

8.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. A diferència del conjunt de Barcelona on el 39% de les entitats mostren uns ingressos anuals de fins a 15.000 €, al districte de Ciutat Vella, aquest volum d'ingressos representa el 24% de les entitats consultades. El districte es caracteritza per unes organitzacions amb un volum considerable d'ingressos, el 49% d'elles ingressa més de 100.001 € -el 21% més de 500.000 €-, proporcions que en el cas del conjunt de la ciutat representen el 29% i 12% respectivament. Un fet que en la línia del ja mencionat amb anterioritat es pot correspondre amb les entitats de segon grau i/o d'àmbit nacional que escullen aquest districte per ubicar la seva seu. De fet, es mostra una polarització entre les associacions de base i la resta d'organitzacions del districte. El 34% de les organitzacions de base manifesta disposar d'uns ingressos fins als 15.000 € i el 31% ingressa més de 100.000 €. La resta d'organitzacions es caracteritzen per disposar d'un important volum econòmic, en tant que el 76% manifesta ingressar més de 100.000 € -el 38% ingressa més de 500.000 €-.

Gràfic 36 Ingressos reals de les entitats de Ciutat Vella per trams (exercici 2015)

Si analitzem les xifres d'ingressos i despeses per la mida de les organitzacions⁴, s'observa que a les entitats micro, tot i mostrar un petit dèficit, les despeses i els ingressos són força similars. Les entitats mitjanes mostren un dèficit relativament important, que de mitjana és de 2.740,81 €. Les entitats que mostren un superàvit són les petites -1.252,46- i les entitats grans, que en aquest cas es correspon a un important saldo positiu, ja que de mitjana han ingressat 79.986 € més dels que han gastat. De fet el 29% de les entitats del districte ha quadrat el seu resultat econòmic, el 24% mostra un dèficit i el 47% va tenir resultats positius. Uns resultats que van en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat.

Les associacions de base mostren uns resultats econòmics amb un major grau de dèficit respecte a la resta de les organitzacions. Mentre que en aquest segon cas, el superàvit es dona en el 71% dels casos i el dèficit en el 12%, a les associacions de base aquestes proporcions són en tots dos supòsits del 31%.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons grandària de les organitzacions (exercici 2015)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Micro	1.691,33 €	1.701,83 €	-10,50 €
Petites	15.974,37 €	14.721,92 €	1.252,46 €
Mitjanes	69.713,94 €	72.454,75 €	-2.740,81 €
Grans	3.082.939,26 €	3.002.952,58 €	79.986,69 €

8.2 Fonts de finançament

En el cas de Ciutat Vella, la principal font de finançament de les entitats són els recursos que provenen de les administracions públiques, ja que aquests representen el 48% dels recursos totals. D'altra banda, els recursos propis representen el 35%, i els provinents de fonts privades el 17%. Una relació que dista de la que es dona al conjunt de la ciutat

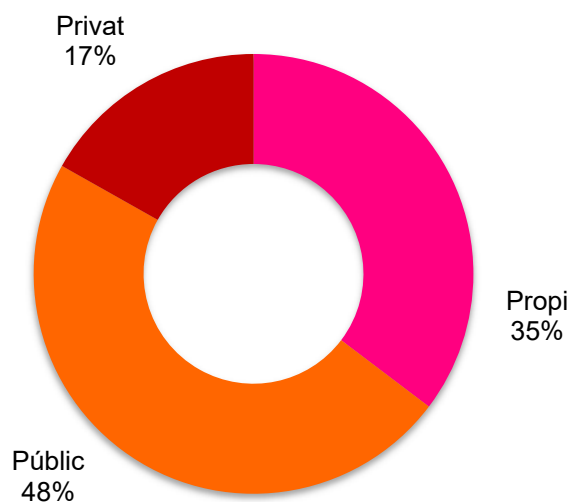
⁴ Categorització realitzada en base als quartils de les despeses del total de les entitats de Barcelona. S'han classificat en quatre grups segons el seu volum de despesa: micro (menys de 5.000€), petites (entre 5.001€ i 29.170€), mitjanes (entre 29.171€ i 150.00€) i grans (més de 150.001€).

de Barcelona, on la principal font de finançament es correspon als recursos propis -55%-, seguida de les fonts públiques -32%- i les privades -13%-.

A les associacions de base, la proporció de finançament propi s'incrementa fins al 42%, reduint 6 punts percentuals el provinent d'administracions públiques -42%-. A la resta d'organitzacions analitzades, el finançament públic s'incrementa fins al 57% i el propi es redueix 10 punts percentuals respecte el conjunt d'organitzacions. En tots dos casos, el finançament privat es manté en unes proporcions similars a les del conjunt d'organitzacions.

En correspondència amb el conjunt de la ciutat, les organitzacions que disposen de persones remunerades incrementen el volum del finançament públic, una situació que de forma lògica esta relacionada amb la seva major capacitat per atendre als requeriments tècnics d'aquest tipus de font econòmica. En aquest cas, aquests recursos representen el 55% dels seus ingressos. Les entitats que no disposen de persones remunerades es financen de forma majoritària amb fons propis, corresponent aquests al 63% del total dels seus ingressos.

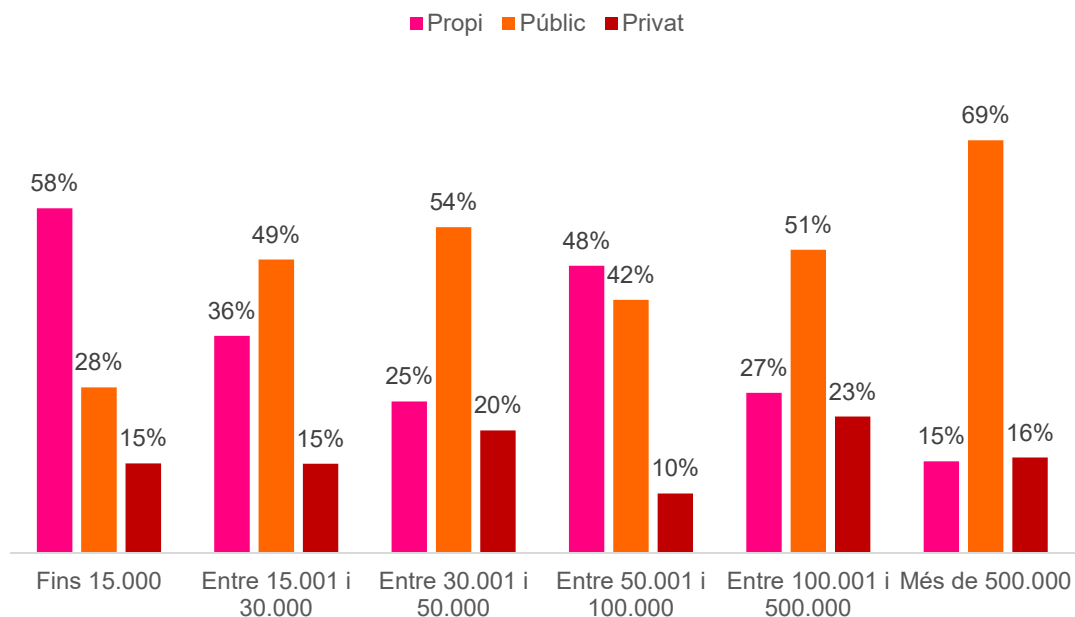
Gràfic 37 Ingressos de l'any 2015 per fonts de procedència

Si s'analitza les fonts de finançaments segons el volum econòmic de les organitzacions -en base al seu nivell d'ingressos-, no s'aprecia una tendència clara com la que es dona al conjunt de la ciutat de Barcelona. Els resultats mostren com el finançament propi arriba al seu màxim (58% del pressupost anual) entre les organitzacions amb ingressos fins a 15.000 €. El finançament públic, en canvi, destaca significativament en organitzacions amb pressupostos que superen el mig milió d'euros (69%).

A nivell de ciutat, aquestes diferències mostren una clara relació entre volum econòmic i accés a fonts d'ingressos. L'increment del volum econòmic genera tendències divergents entre els recursos propis i el finançament públic: a mesura que s'incrementa el volum econòmic de l'organització el pes dels recursos propis es redueix progressivament, alhora que el finançament públic augmenta.

Gràfic 38 Procedència de les fonts de finançament per trams de volum econòmic

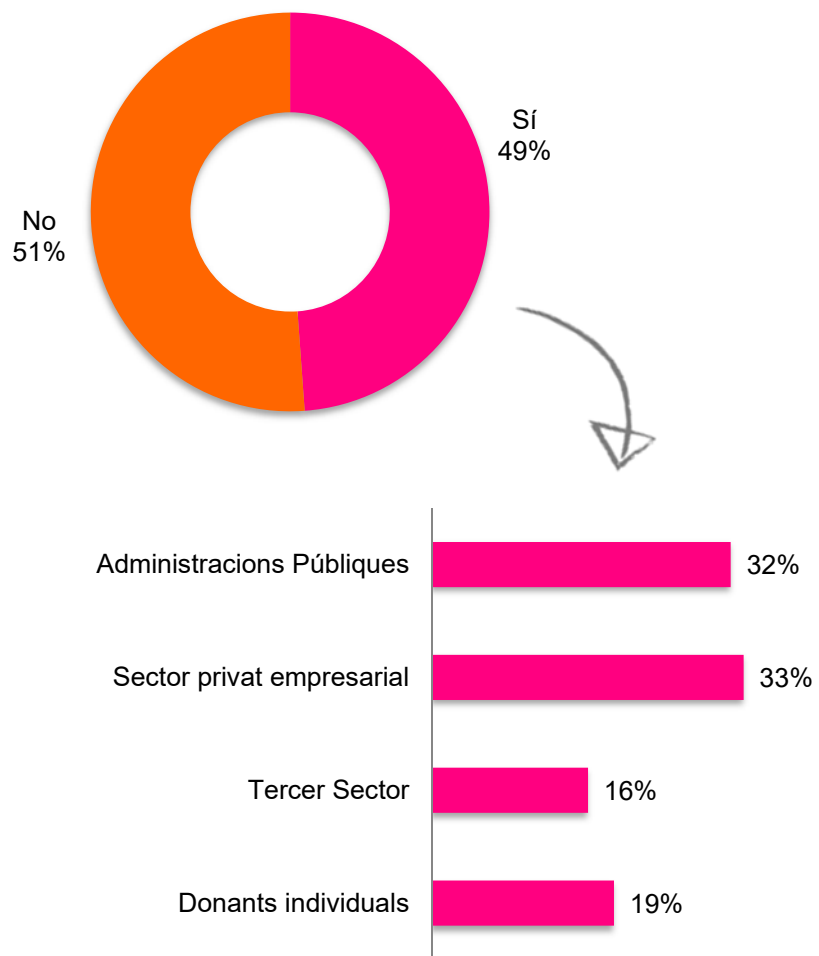

Per altra banda, a Ciutat Vella, el 49% de les organitzacions consultades reben aportacions 'en espècies' com béns i serveis no monetaris, de les quals la majoria provenen del sector empresarial -33%- , seguit per les Administracions Públiques - 32%-

. Unes aportacions que en el cas de les entitats d'aquest districte es reben en major proporció que al conjunt de la ciutat, on les entitats que reben aquest tipus de recurs representen el 34%. El que no varia és la relació respecte el donants, que tant a nivell de ciutat com de districte mostren proporcions molt similars.

Gràfic 39 Entitats que reben aportacions 'en espècies' i procedència d'aquestes

Les associacions de base mostren una major proporció en la recepció d'aquest tipus d'aportacions respecte a la resta d'organitzacions -46% i 53% respectivament. En la mateixa línia, les associacions de base mostren una major proporció dels donatius individuals respecte a la resta d'organitzacions i un volum inferior d'aportacions provinents del tercer sector. Per altra banda, l'increment del volum de socis que integra

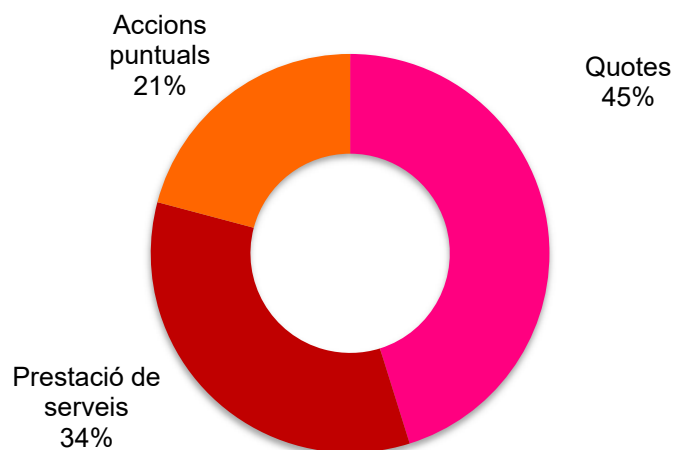
una organització mostra una tendència creixent en la proporció d'entitats que reben aquest tipus d'aportacions.

Gran part del finançament propi de les organitzacions de Ciutat Vella es correspon a les quotes de les persones associades -45%-, seguit de la prestació de serveis -34%- i les accions puntuals per recaptar fons -21%-. Una relació amb diferències significatives respecte el conjunt de la ciutat de Barcelona, on el finançament per quotes representa el 51% del finançament propi, la prestació de serveis el 31% i les accions puntuals el 18%.

Tot i que al conjunt de la ciutat sí que es mostren diferències significatives entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, en el cas de Ciutat Vella, tots dos tipus d'entitats mostren una relació similar respecte al tipus de fons propis. La prestació de serveis s'incrementa entre aquelles organitzacions de l'àmbit d'acció social -43%-.

Gràfic 40 Distribució per tipologies del finançament propi

"Tenim com a objectiu cercar altres finançaments propis més enllà de les quotes de les sòcies".

Extret de les preguntes obertes

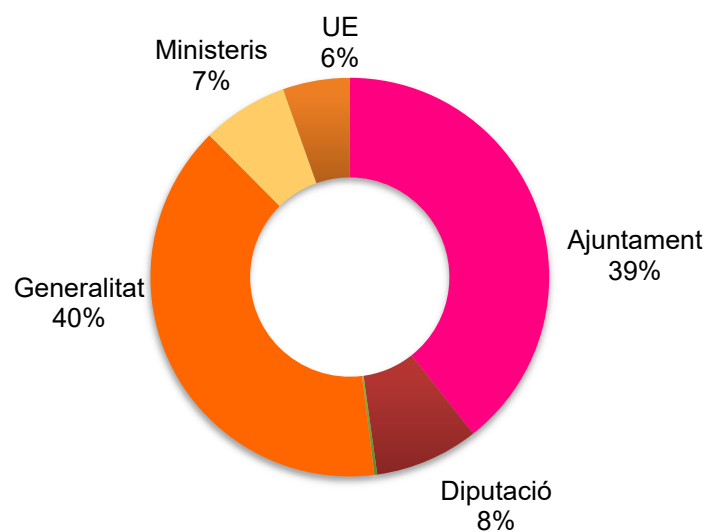

Respecte al finançament públic, en la seva majoria prové de la Generalitat -40%- seguida de l'Ajuntament -39%-. El finançament provinent de la resta de nivells de l'administració no supera el 10%. Aquesta relació dista de la que mostra el conjunt de les entitats de la ciutat de Barcelona, on el finançament per part de l'Ajuntament mostra un pes major -59%- i el que prové de la Generalitat es redueix fins al 29%. La font de finançament públic varia segons es tracti d'associacions de base o de la resta d'organitzacions. Així, a les associacions de base, els ingressos provinents de l'Ajuntament representen el 42%, i els provinents de la Generalitat el 33% de les fonts públiques. A la resta d'organitzacions la principal font de finançament públic correspon a la Generalitat -49%-, seguida de l'Ajuntament -36%.-.

Les fonts de finançament públic varien considerablement segons l'àmbit sectorial d'actuació. Així, a les entitats d'acció social la principal font de finançament públic correspon a la Generalitat -51%-, i a les entitats culturals predomina el finançament de l'Ajuntament -56%.-.

Les fonts públiques de les entitats amb un menor volum econòmic es caracteritzen per provenir principalment de l'Ajuntament -entre el 66% i el 72%- i les entitats amb volums superiors incrementen el finançament provinent de la Generalitat, els Ministeris i la UE.

Gràfic 41 Distribució per tipologies del finançament públic

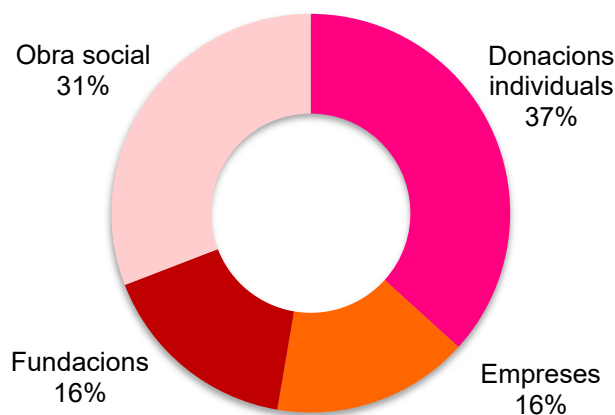
Respecte al finançament privat, en la seva gran majoria prové de donacions individuals -37%-, seguit de l'obra social -31%- i les fundacions i empreses -16%-. Una relació que mostra algunes diferències amb el conjunt de la ciutat de Barcelona, on les donacions individuals i les fonts provinents de les empreses tenen un pes similar 31% i 285 respectivament-, l'obra social mostra un pes inferior -23%- i les fundacions aporten una major proporció -18%-.

Si es comparen les associacions de base amb la resta d'organitzacions, es mostren diferències significatives. A les primeres predomina les donacions individuals -50%- i a les segons el finançament de l'obra social -47%-.

Analitzant aquest tipus de font segons l'àmbit sectorial de les entitats, veurem com a les organitzacions d'acció social predomina a parts iguals les donacions individuals i les aportacions de l'obra social -37% i 39% respectivament-. A les entitats culturals predominen els donatius individuals -49%- i destaca la quasi inexistència de fonts provinents de l'obra social -1%-.

Gràfic 42 Distribució per tipologies del finançament privat

"100% donacions esporàdiques i fixes de ciutadans particulars".

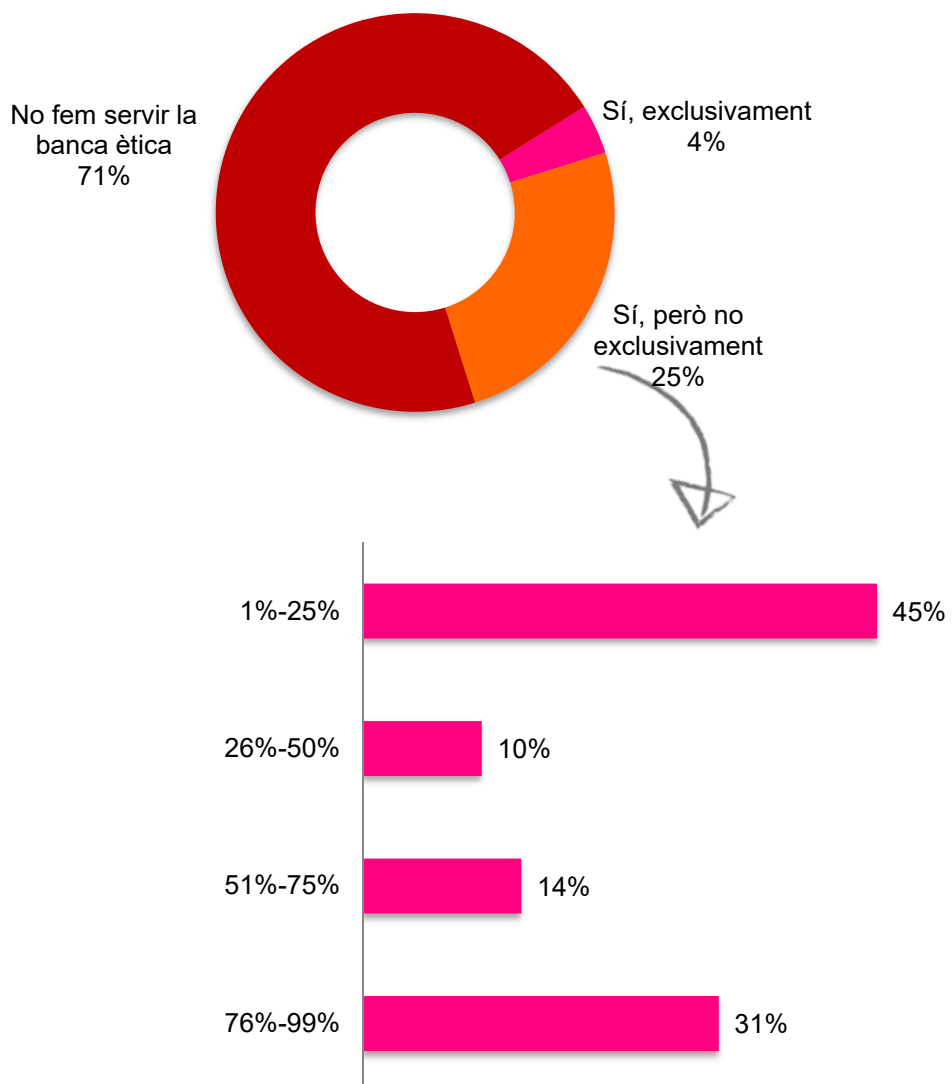
Extret de les preguntes obertes

8.3 Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions consultades de Ciutat Vella, el 29% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, el 4% en exclusivitat i el 25% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries. Una proporció sensiblement diferent a la que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona -21%, 6% i 15% respectivament-.

Gràfic 43 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació i % de recursos gestionats

Aquest tipus d'eina és menys habitual a les associacions de base -20%- i considerablement més utilitzat a la resta d'organitzacions -46%-.

Entre aquelles organitzacions que fan servir la banca ètica, predomina un ús prudent d'aquesta eina, predominant les entitats que gestionen menys d'una quarta part dels seus recursos -45%- a través d'aquest tipus de servei. A nivell de ciutat aquesta relació mostra certes diferències, en tant que el 44% gestiona més del 50% dels seus recursos a través de la banca ètica.

"Ens plantegem en el futur fer servir la banca ètica".

Extret de les preguntes obertes

---

9. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur que les entitats consideren més importants. En el dia a dia, les entitats han de gestionar les situacions i possibles dificultats que es poden donar tant en relació a l'activitat com a la gestió organitzativa. En el qüestionari del Panoràmic s'han incorporat una sèrie de temes que habitualment preocupen a les organitzacions com són la base social, la comunicació, el finançament, etc. I que de fet ja van ser identificats en la primera edició del Panoràmic. En aquesta edició, s'ha demanat a les entitats que els endrecin per ordre de prioritat.

Els temes que preocupen les entitats en el seu dia a dia són, per ordre de prioritat, la diversificació de les fonts de finançament, l'ampliació de la base social, i la millora de la comunicació i la difusió. Una prioritació que dista sensiblement respecte el conjunt de la ciutat de Barcelona, on la diversificació de les fonts de finançament representa la quarta prioritat, i la resta de prioritats mantenen el mateix ordre. En el cas de les associacions de base, l'ampliació de la seva base es considera la primera prioritat, seguida de la diversificació de les fonts de finançament.

"Augmentar els recursos materials per a desenvolupar l'activitat".

Extret de les preguntes obertes

Infografia 2 Prioritats de les organitzacions en el seu dia a dia

- 1** Diversificar les fonts de finançament
- 2** Ampliar la base social
- 3** Millorar la comunicació i difusió
- 4** Assolir els objectius missionals
- 5** Millorar la gestió interna de l'entitat
- 6** Disposar de locals i espais
- 7** Millorar les relacions amb les Administracions Públiques
- 8** Relleus en la junta directiva/òrgans de govern
- 9** Altres

Les organitzacions consultades del districte de Ciutat Vella identifiquen com a principals reptes del món associatiu l'ampliació de la base social, la consolidació del finançament i el treball en xarxa. Cal destacar que aquests reptes fan referència al conjunt del món no lucratiu i no en el cas individual de cada entitat. Unes prioritats que coincideixen amb els cinc primers reptes que es manifesten al conjunt de les entitats de Barcelona ciutat.

Infografia 3 Reptes del conjunt d'entitats de Ciutat Vella

- 1 Ampliació i implicació de la base social
- 2 Consolidar el finançament
- 3 Treball en xarxa i col·laboració amb diferents agents socials
- 4 Reconeixement social i de les administracions públiques
- 5 Desenvolupament d'un model propi de fiscalitat
- 6 Millora del treball d'incidència política
- 7 Creació d'una agència de comunicació associativa
- 8 Extensió del codi ètic de les Associacions a l'àmbit català
- 9 Creació d'una agència de mecenatge
- 10 Modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives
- 11 Altres

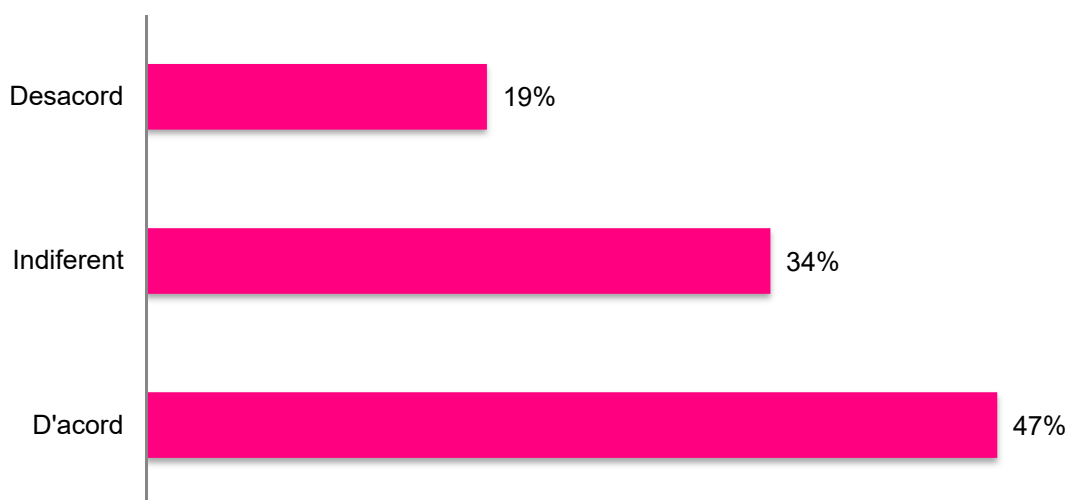
"Establir un nou model de col·laboració pública i social que, entre altres qüestions, inclogui un nou model de contractació i d'incorporació de clàusules socials".

Extret de les preguntes obertes

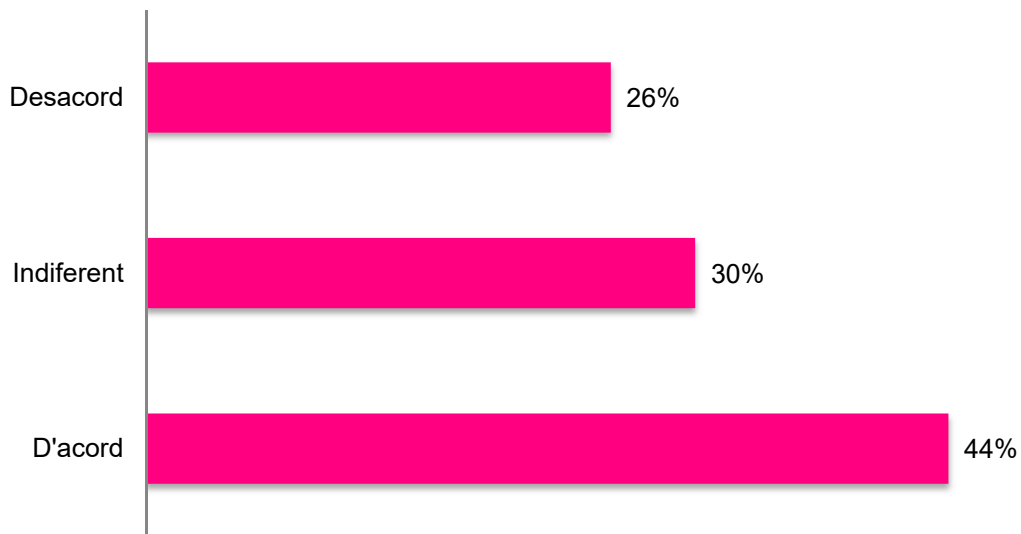
Per altra banda, en aquesta edició del Panoràmic s'han fet una sèrie de preguntes d'opinió en les quals es demanava el grau d'acord amb diferents afirmacions. En primer lloc s'ha preguntat si el canvi de denominació de la "Mostra d'associacions" de les festes de la Mercè per "l'Associat a la Festa" ha estat positiu. En la majoria dels casos, les entitats es manifesten a favor d'aquest canvi -47%- seguides de les que es mostren indiferents -34%-. Una posició relativament semblant a la que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona, on tant les entitats que es mostren indiferents com les que ho fan de forma favorable representen el 42% de les organitzacions consultades. El posicionament favorable troba més suports entre les associacions de base -60%- respecte a la resta d'organitzacions que es mostren majoritàriament indiferents -41%-.

Gràfic 44 Grau d'acord amb la següent afirmació: "El canvi de la "Mostra d'associacions" de les festes de la Mercè per "l'Associat a la Festa ha estat positiu"

D'altra banda, també s'ha preguntat si les entitats consideren que d'ençà de les darreres eleccions municipals, la seva relació i interlocució amb el consistori ha millorat. En el cas de Ciutat Vella, el 44% de les organitzacions consultades consideren que ha millorat la seva relació i interlocució, i el 30% es mostren indiferents. Un posicionament que en el cas de les associacions de base es reforça, en tant que el 58% es consideren que s'ha donat aquest canvi. Contràriament a aquest posicionament, la resta d'organitzacions es mostren indiferents davant d'aquesta argumentació -42%-. Aquest últim posicionament coincideix amb el del conjunt de les entitats de Barcelona.

Gràfic 45 Grau d'acord amb la següent afirmació: “D'ençà de les darreres eleccions municipals, la nostra relació i interlocució amb el consistori ha millorat.”

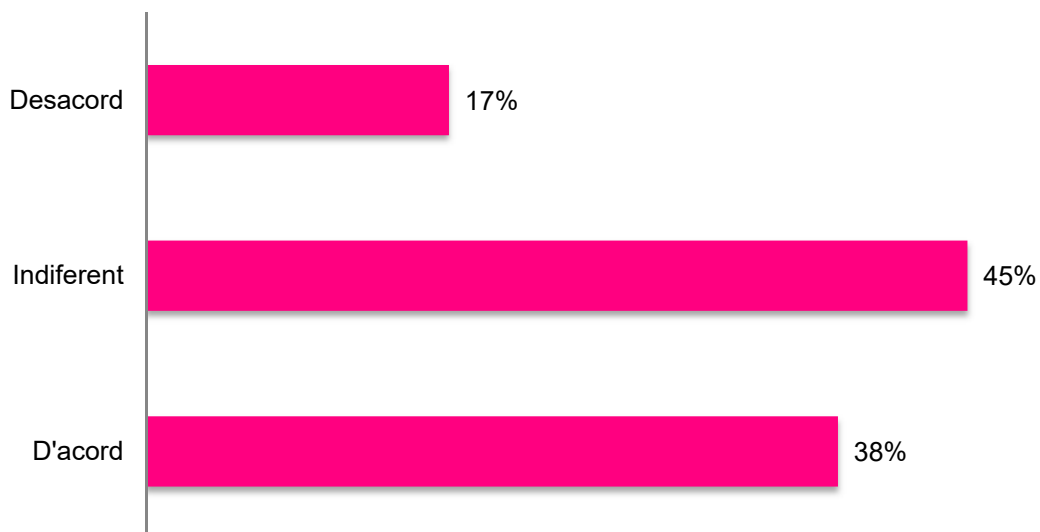
També s'ha preguntat si les entitats creuen que les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions. En aquest cas, el 94% de les organitzacions consultades de Ciutat Vella es manifesten d'acord amb aquesta afirmació, sense que hi hagi diferències significatives entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, i en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona.

Gràfic 46 Grau d'acord amb la següent afirmació: “Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions.”

Per últim, s'ha preguntat l'opinió sobre si es considera que l'oferta formativa adreçada a les entitats i a la base social és l'adequada tant en continguts com en formats. En aquest cas, el 45% de les organitzacions de Ciutat Vella consultades es mostren indiferents, el 38% es manifesta favorablement i el 17% estan en desacord. El suport a aquesta afirmació s'incrementa a les associacions de base -42%- respecte a la resta d'organitzacions, on és del 33%, i on el 22% es mostren en desacord. Al conjunt de la ciutat de Barcelona, s'incrementa la proporció d'entitats que es mostren en a favor d'aquesta afirmació -46%-.

Gràfic 47 Grau d'acord amb la següent afirmació: "L'oferta formativa adreçada a les entitats i a la seva base social és l'adequada tant en continguts com en formats"

10. Annexos

10.1 Fitxa tècnica

- Autor/es: Fidel Gonzalez i Hungria Panadero
- Tipus d'estudi: quantitatiu
- Àmbit: districte Ciutat Vella de la ciutat de Barcelona
- Univers: organitzacions sense ànim de lucre
- Marc: organitzacions sense ànim de lucre amb possibilitat de contacte
- Dimensió de la mostra: 157
- Nivell d'error: per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) el error màxim és del $\pm 7,2\%$.
- Recollida de respostes: de setembre a desembre de 2016.
- Recollida d'informació: aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu.
- Tractament de les dades: depuració de dades, càlcul i recodificació de variables.
- Anàlisi: estadística descriptiva, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig.
- Dades de referència: l'any de referència és 2015 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp.

10.2 Entitats impulsores

Coordinació

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'Observatori del Tercer Sector (OTS) és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social “la Caixa” té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

10.3 Fonts consultades

Ajuntament de Barcelona. Districte a districte. Història dels districtes.

Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística. Observatori de districtes.

Corts, S.;Montaña, O., Torra, R. (2012) *Segon Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011*. Barcelona. Consell d'Associacions de Barcelona.

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. COGC 6930, 07/08/2015.

Informes Panoràmic 2014 i 2015. www.elpanoramic.org

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball de totes les persones de l'equip del Panoràmic així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!